

EIJA LAIHINEN & MARTTI TUOMINEN

”STADIIN KUULUU PIENI ROSOISUUS”

Helsingin turvallisuustutkimus 2012

4

TUTKIMUKSIA 2013

Helsingin kaupunki
Tietokeskus

TIEDUSTELUT
FÖRFRÅGNINGAR
INQUIRIES

Martti Tuominen, p. - tel. 09 310 36366
Eija Laihinen, p. - tel. 09 0310 64792
etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA
UTGIVARE
PUBLISHER

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

OSOITE
ADRESS
ADDRESS

PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18-20 A)
PB 5500, 00099 Helsingfors stad
(Broholmmsgatan 18-20 A)
P.O.Box 5500, FI-00099 City of Helsinki
Finland (Siltasaarenkatu 18-20 A)

PUHELIN
TELEFON
TELEPHONE

09 310 1612

INTERNET
WWW.HEL.FI/TIETOKESKUS/

TILAUKSET, JAKELU
BESTÄLLNINGAR, DISTRIBUTION
ORDERS, DISTRIBUTION
p. – tel. 09 310 36293
tietokeskus.tilaukset@hel.fi

KÄTEISMYYNТИ
DIREKTFÖRSÄLJNING
DIRECT SALES
Tietokeskuksen kirjasto
Siltasaarenkatu 18-20 A, p. 09 310 36377
Faktacentralens bibliotek
Broholmmsgatan 18-20 A, tel. 09 310 36377
City of Helsinki Urban Facts Library
Siltasaarenkatu 18-20 A, tel. +358 09 310 36377
tietokeskus.kirjasto@hel.fi

Helsingin kaupungin tietokeskus
Helsingfors stads faktacentral
City of Helsinki Urban Facts

”STADIIN KUULUU PIENI ROSOISUUS”

Helsingin turvallisuustutkimus 2012

EIJA LAIHINEN & MARTTI TUOMINEN

TUTKIMUKSIA
UNDERSÖKNINGAR
RESEARCH SERIES

2013:4

KÄÄNNÖKSET
ÖVERSÄTTNING
TRANSLATIONS
Magnus Gräsbeck

KUVIOT
FIGURER
GRAPHS
Pirjo Lindfors

TAITTO
OMBRYTTNING
GENERAL LAYOUT
Pirjo Lindfors

KANSI
PÄRM
COVER
Tarja Sundström-Alku
Kansikuva | Pärm bild | Cover picture
Helsingin kaupungin aineistopankki/
Kimmo Brandt

PAINO
TRYCKERI
PRINT
Edita Prima Oy, Helsinki 2013

PAINETTU
ISSN 1455-724X
ISBN 978-952-272-610-0

VERKOSSA
ISSN 1796-7228
ISBN 978-952-272-611-7

SISÄLLYS

Esipuhe	4
Förord	5
Preface	6
Aluksi	7
Poliisiin tietoon tullut rikollisuus	8
Omaisuusrikokset	8
Väkivaltarikollisuuden kehityspiirteitä	9
Henkirikokset ja niiden yritykset.....	12
Helsinkiläiset rikoksen kohteina kyselytiedon valossa	15
Omaisuusrikokset	15
Väkivalta ja väkivaltainen uhkailu	16
län vaikutus väkivaltakokemuksiin.....	19
Omalla asuinalueella kohdattu väkivalta.....	20
Koettu turvallisuus	22
Arvio rikollisuusongelman vakavuudesta	22
Rikoksiin liittyvä huolestuneisuus	24
Oman asuinalueen koettu turvallisuus	26
Turvattomuuskokemusten paikantuminen.....	29
Mitkä tekijät selittävät turvattomuuden kokemista.....	32
Asuinympäristön ominaisuuksilla on merkitystä.....	33
Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus.....	34
Kokemukset joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta	37
Rikoksilta suojautuminen helsinkiläisissä kodeissa	38
Näkemykset viihtyvyyttä ja turvallisuutta parantavista toimenpiteistä .	40
Omalla asuinalueella huolestuttavat asiat.....	43
Väestöryhmien väliset suhteet	45
Naapurikontaktit asuinalueella.....	45
Helsinkiläiset ja poliisi	47
Tutkimuksen toteutus	50
Tutkimuksen keskeiset tulokset	52
Centrala rön	54
Main findings	56
Lähteet	58
Kyselylomake	60

ESIPUHE

Tämä tutkimus on jo neljäs Helsingin turvallisuuskysely, sillä tutkimusaineistoja on kerätty kolmen vuoden välein vuodesta 2003 saakka. Huomion kohteena on erityisesti vuonna 2012 toteutettu kyselyaineisto, mutta samalla uusimpia tuloksia verrataan aikaisempien kertojen havaintoihin. Käsillä on vuosikymmen mittainen tutkimuskokonaisuus, mikä tarjoaa tutkimuksellisesti arvokkaan aikajänteen.

Viime vuosina kansalaisten halukkuus vastata kyselytutkimuksiin on laskenut, mutta on ilmeistä että tärkeäksi koetut tutkimukset innostavat vastaamaan. Kun lähes kaksi kolmasosaa (63 %) kyselyn saaneista vastasi lomakkeeseen, on syytä olla tyytyväinen.

Tutkimus jakautuu kolmeen kokonaisuuteen. Aluksi esitellään rikoksen uhriksi joutumista. Esillä on kysymykset niin omaisuusrikoksen kuin väkivallan uhriksi joutumisesta. Toiseksi huomio kohdistuu koettuun turvallisuuteen ja kolmanneksi katsotaan käsityksiä poliisin palvelukyvyistä. Kaikkia näitä teemoja tarkastellaan eri taustamuuttujien kautta, erityisesti huomion kohteena on vastaajien ikä ja sukupuoli.

Yhtenä havaintona voi korostaa sitä, että tämä tutkimus osoittaa koetun turvallisuus parantuneen vuosien mittaan. Tämä on positiivinen uutinen, sillä koetulla turvallisuudella on suurta merkitystä kaupunkilaisten viihtyvyyteen eri puolilla Helsinkiä ja heidän tapaansa käyttää erilaisia kaupunkipalveluita.

Tutkimus on tälläkin kertaa toteutettu yhteistyössä Helsingin poliisilaitoksen, Helsingin kaupungin hallintokeskuksen turvallisuus- ja valmiusyksikön sekä tietokeskuksen kesken. Lämpimät kiitokset yhteistyöstä! Kiitokset myös Eija Laihiselle ja Martti Tuomiselle tutkimuksen toteuttamisesta ja kirjoittamisesta! Erityinen kiitos kuuluu tietysti niille tuhansille helsinkiläisille, jotka vastaamalla eri vuosien kyselyihin ovat mahdollistaneet tutkimuskokonaisuuden toteutuksen.

Helsingissä marraskuussa 2013

Timo Cantell
Tutkimuspäällikkö
Helsingin kaupungin tietokeskus

FÖRORD

Detta är redan den fjärde i raden av trygghetsenkäter som gjorts i Helsingfors. Sedan 2003 har dessa material insamlats med tre års mellanrum. Fokus ligger i synnerhet på enkätaterialet från år 2012, men samtidigt jämförs de nyaste rönen med de föregående enkäterna. Det handlar om en decennielång forskningshelhet, och forskningsmässigt erbjuder den ett viktigt tidsspänn.

De senaste åren har medborgarnas villighet att besvara enkäter minskat, men det är uppenbart att enkäter som upplevs viktiga ändå motiverar folk att svara. När nu nästan två tredjedelar (63 %) av dem som fått frågeformuläret besvarade det har vi orsak att vara nöjda.

Undersökningen är indelad i tre helheter. Till först handlar frågorna om utsättning för brott, dels egendomsbrott, dels för våldsbrott. Sedan riktas uppmärksamheten på upplevd trygghet, och för det tredje bedöms polisens serviceförmåga. Alla dessa teman analyseras med avseende å vissa bakgrundsvariabler, i synnerhet svararnas ålder och kön.

En observation som kan betonas är att denna undersökning visar att den upplevda tryggheten förbättrats med åren. Detta är goda nyheter, i och med att upplevd trygghet har stor betydelse för stadsbornas trivsel i olika delar av Helsingfors och för hur de anlitar olika slags stadsservice.

Även denna gång har undersökningen utförts i samarbete mellan Polisnrättningen i Helsingfors, Säkerhets- och beredskapsenheten vid Helsingfors stads förvaltningscentral och Faktacentralen. Hjärtligt tack för gott samarbete! Ett stort tack också till Eija Laihinen och Martti Tuominen, som utfört undersökningen och skrivit rapporten! Ett särskilt tack går också till de tusentals helsingforsbor som genom att svara på de olika enkät rundorna har gjort det möjligt att göra hela undersökningen.

Helsingfors, november 2013

Timo Cantell
Forskningschef
Helsingfors stads faktacentral

PREFACE

The present survey is already the fourth in a series of Helsinki Security Surveys. Since 2003, these surveys have been conducted at three-year intervals. The focus here is primarily on the most recent survey conducted in 2012, but these new findings are compared with earlier ones. The work at hand is a decade-long research whole, which research-wise provides a valuable time span.

These last few years, the willingness of residents to answer surveys has decreased, but it is obvious that those studies that the public considers important attract still relatively high response rates. When almost two-thirds (63 %) of those receiving the questionnaire have filled it, we have reason to be content.

The survey is divided into three sections. At first, questions concern exposure to crime, both crime against property and violent crime. The second section discusses perceived security issues, and a third one deals with the attitude of Helsinki residents towards the police force and the service it provides. All these themes are analysed with regard to certain background variables, particularly the age and gender of respondents.

An observation to be made is that this survey shows that perceived security has improved over the years. This is good news, since perceived security is crucial for how residents feel about their lives in various parts of Helsinki and for how they use various public services.

This time, too, the survey was conducted in collaboration between the Helsinki Police Department, the Safety and Preparedness Unit of Helsinki City Administration Centre and City of Helsinki Urban Facts. Many thanks to all collaborators for excellent work! Warm thanks to Eija Laihinen and Martti Tuominen, who ran the survey and wrote the report. Special thanks are due to all those thousands of Helsinki residents who over the years have responded to the questionnaires and made the survey possible.

Helsinki, November 2013

Timo Cantell
Research Director
City of Helsinki Urban Facts

ALUKSI

Vuonna 2003 tehtiin ensimmäinen helsinkiläisille suunnattu turvallisuuskysely. Tutkimuksen toteutti Poliisiammattikorkeakoulun tutkimusyksikkö Helsingin poliisilaitoksen tilauksesta. Sen jälkeen kysely on toteutettu vuosina 2006, 2009 ja 2012 Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimusyksikössä. Nämä tutkimukset on toteutettu yhteistyössä Helsingin poliisilaitoksen, Helsingin kaupungin hallintokeskuksen turvallisuus- ja valmiusyksikön ja tietokeskuksen kesken. Hallintokeskus on vastannut pääosin aineiston hankintakuluista. Tutkimuksen tulokset tukevat kaupungin ja poliisin turvallisuustyötä.

Kyselyn keskeisiä tehtäviä on tuottaa tietoa koetusta turvallisuudesta ja helsinkiläisten joutumisesta erilaisten rikosten kohteeksi. Rikostilastot eivät kuvaa kaikkea rikollisuutta, vaan monissa rikostyypeissä suurin osa tapahtuneista rikoksista jää tilastojen tavoittamattomiin. Esimerkiksi pahoinpitelyrikokset ovat lisääntyneet viime vuosien aikana voimakkaasti Helsingissä, mutta kyselytietojen mukaan väkivaltakokemukset eivät ole yleisesti lisääntyneet. Kyselytiedoilla voidaan kuvata myös sitä, ketkä ovat alttiimpia erilaisille rikoksille.

Systemaattista tietoa turvattomuuden kokemuksista voidaan saada vain kyselytutkimuksella. Koettu pelko ja turvattomuus ovat kokijalleen jo sellaisenaan vahvoja ja todellisia tunteita, ja niillä voi olla myös hyvin konkreettisia seurauksia. Rikollisuuden pelon on todettu heikentävän toimintakykyä, koettua hyvinvointia ja psyykkistä terveyttä. Se voi myös kapeuttaa yksilön fyysistä ja sosiaalista elämänpiiriä. Turvattomuuden merkitys tutkimusaiheena ei perustu yksinomaan näihin yksilötason yhteyksiin. Yksilöiden ja kotitalouksien toiminta tuottaa myös laajemman mittakaavan seurauksia. Turvattomuuskokemukset eivät jakaudu tasaisesti kaupunkialueella, vaan ne voivat olla yhtenä tekijänä kaupungin sosiaalisessa erilaistumiskehityksessä.

Kysely on toteutettu mahdollisimman samalla tavoin eri vuosina. Kaikilla tutkimuskerroilla on yli 5 000 helsinkiläiselle lähetetty perinteinen kyselylomake. Helsinkiläiset ovat selvästi kokeneet aiheen merkittäväksi ja ovatkin vastanneet aktiivisesti. Vuodesta 2003 vastausaktiivisuus (72 prosenttia) on toki laskenut, mutta oli edelleen 63 prosenttia vuonna 2012. Uusimpaan kyselyyn oli mahdollista vastata myös internetissä ja tätä mahdollisuutta käytti miltei joka neljäs vastaaja.

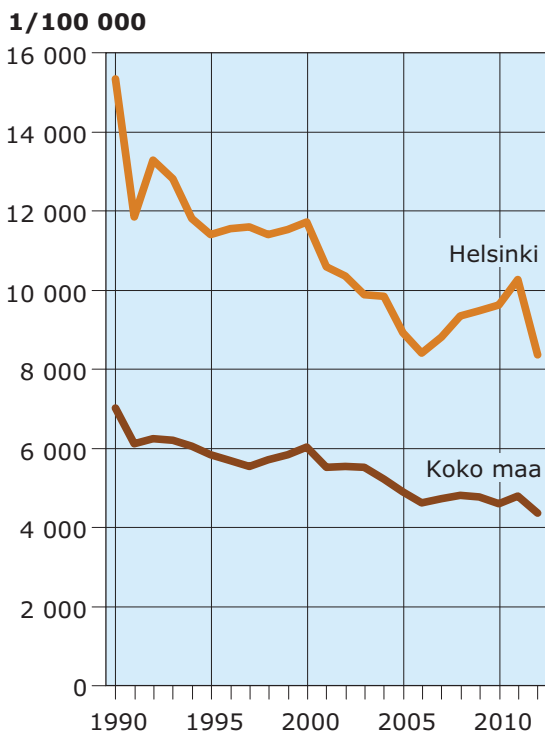
POLIISIN TIETOOIN TULLUT RIKOLLISUUS

Kaikista rikoksista tulee poliisin tietoon ja tilastoiduksi vain pieni osa. Rikostilastojen avulla voidaan kuitenkin luoda yleiskuva Helsingin rikollisuuden rakenteesta ja vuosittaisten tietojen avulla voidaan seurata kehityksen pitkiä linjoja. Koska nämä tarkastelut kattavat kaksi vuosikymmentä, on rikollisuusluvut suhteutettu Helsingin väestömäärään. Tässä kappaleessa esitetyt tiedot perustuvat Tilastokeskuksen Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastoon (Suomen virallinen tilasto SVT 2012).

Omaisuusrikokset

Omaisuusrikoksista suurin osa (60 %) on varkausrikoksia, kuten varkauksia ja näpistyksiä. Muita suuria omaisuusrikosryhmiä ovat autoihin kohdistuvat rikokset sekä vahingonteot.

Kuvio 1 Omaisuusrikokset Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 1990–2012

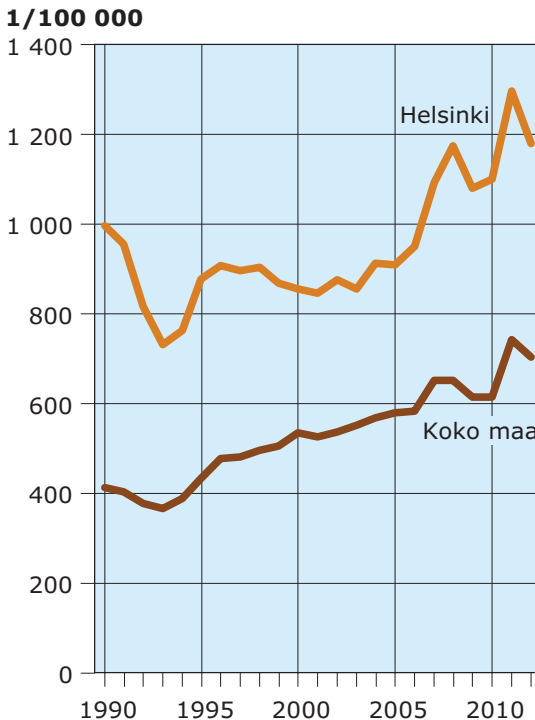

Omaisuusrikokset ovat Helsingissä vähentyneet 1990-luvun alun huipun jälkeen (kuvio 1). Lukumääräisesti omaisuusrikoksia tapahtui eniten Helsingissä vuonna 1990. Tällöin omaisuusrikoksia tapahtui yli 75 000, kun vuonna 2006 niiden määrä oli laskenut 47 000:een. Pitkä laskukausi päättyi vuonna 2006, jonka jälkeen rikokset lisääntyivät viiden vuoden ajan. Vuosi 2012 toi jälleen jyrkän pudotuksen omaisuusrikosten lukumäärään. Koko maassa omaisuusrikosten määrät ovat oleellisesti Helsinkiä alemmalla tasolla ja suunta on ollut myös laskeva.

Väkivaltarikollisuuden kehityspiirteitä

Väkivallan yleisyyttä ja sen kehitystä voidaan varsin hyvin kuvata pahoinpitelyjen määrillä. Ne muodostavat noin 94 prosenttia kaikista henkeen ja terveyteen kohdistuneista rikoksista. Runsaan kahdenkymmenen vuoden tarkastelujakson aikana poliisin tietoon tulleiden pahoinpitelyjen määrä on ollut kasvusuunnassa niin Helsingissä kuin koko maassa (kuvio 2). Helsingissä ajalliset vaihtelut ovat olleet voimakkaampia kuin koko maassa. Esimerkiksi 1990-luvun alun laman aiheuttama pudotus oli Helsingissä jyrkempi. Vuonna 2011 pahoinpitelyrikoksia kirjattiin 18 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja vuonna 2012 puolestaan 8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010.

Kuvio 2 Pahoinpitelyt Helsingissä ja koko maassa 100 000 asukasta kohti 1990–2012

Kun poliisin tietoon tulleiden rikosten määrät kasvavat, on aina mahdollista, että kasvu voi johtua esimerkiksi ilmoitusaltiuden lisääntymisestä, lainsäädännön muuttumisesta ja poliisin toiminnan tehostumisesta. Tilastoitujen pahoinpitelyjen määriä ovat osaltaan kasvattaneet rikosten (lievän ja perustekomuodon) uudet tunnusmerkitöt ja syyteoikeutta koskevat muutokset¹. Myös poliisin näkyvän valvonnan kohdentumisella ja julkisten paikkojen rauhoittamiseen tähtäävillä kampanjoilla on vaikutusta rikollisuuteen ja sen ilmituloon. Lisäksi väestön alttius ilmoittaa väkivallasta poliisille on edelleen kasvanut (Lehti ym. 2011, 60).

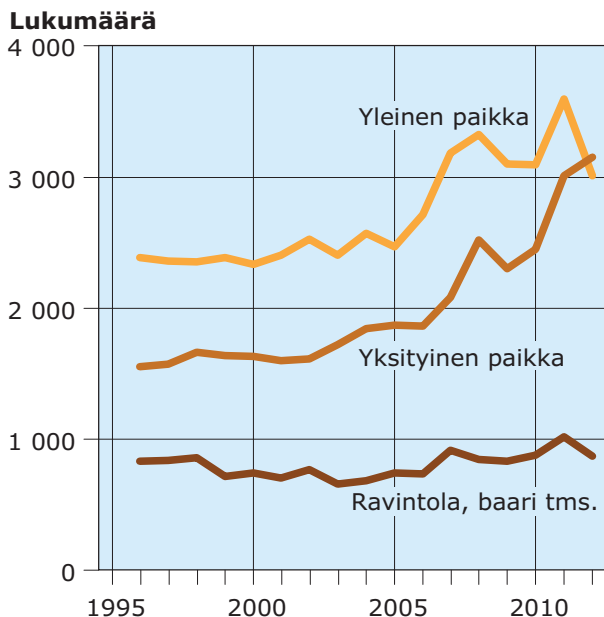
Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavia tekijöitä ei voida kovin tarkasti erottaa toisistaan, mutta taustalla voi olla edellä mainittujen teknisten seikkojen ja määrittelymuutosten lisäksi myös muutoksia todellisen väkivallan määrässä. Kriminologisessa tutkimuksessa alkoholin kulutuksen muutoksia pidetään yhtenä keskeisimpänä väkivallan esiintymisen selittäjänä. 1990-luvun alun laman aikana alkoholin kulutus laski ja samoin väkivallan määrä. Vuonna 2004 toteutetun alkoholiveron laskun on arveltu puolestaan lisänneen väkivaltaa. Ja edelleen vuoden 2009 pahoinpitelyjen määrän laskun on arvioitu johtuvan talouden taantumasta ja siihen liittyneestä alkoholin kulutuksen laskusta (Lehti ym. 2011, 60–61).

Tilastoidun väkivaltarikollisuuden määrät ovat tunnetusti Helsingissä korkeammalla tasolla kuin muualla maassa. Yksi syy tähän on Helsingin runsas ravintolatarjonta ja vilkas yöelämä. Myös muiden kuin helsinkiläisten Helsingissä kokemä (tai tekemä) väkivalta nostaa näitä lukuja, kun rikostilastoja tarkastellaan tapahtumapaikan mukaan. Eräänlaisen 'Helsinki-lisän' suuruudeksi voidaan arvioida noin 20 prosenttia. Rikosilmoitustiedoista on laskettu, että sellaisista Helsingissä tapahtuneista pahoinpitelyistä, joista on tiedossa rikoksesta epäillyn henkilöllisyys, noin 80 prosenttia epäillyistä asuu Helsingissä. Vastaavanlaisia alueellisia siirtymiä on tietenkin muillakin paikkakunnilla, jotka ovat laajempien seutujen keskuskaupunkeja.

Pahoinpitelyrikollisuuden kuvaa voidaan tarkentaa edelleen tarkastelemalla kehitystä tarkemmilla rikosnimikkeillä ja tekojen tapahtumapaikkojen mukaan. Yleisin pahoinpitelyjen tapahtumaympäristö on ollut yleinen paikka, mutta vuonna 2012 yksityisellä paikalla tapahtuneet teot ovat nousseet yhtä yleisiksi (kuvio 3). On arveltu, että muutos johtuisi suurelta osin edellä kuvatuista lainsäädännön ja poliisin toimintatapojen muutoksista. On vaikea arvioida, millainen muutos todellisen väkivallan määrässä on tapahtunut.

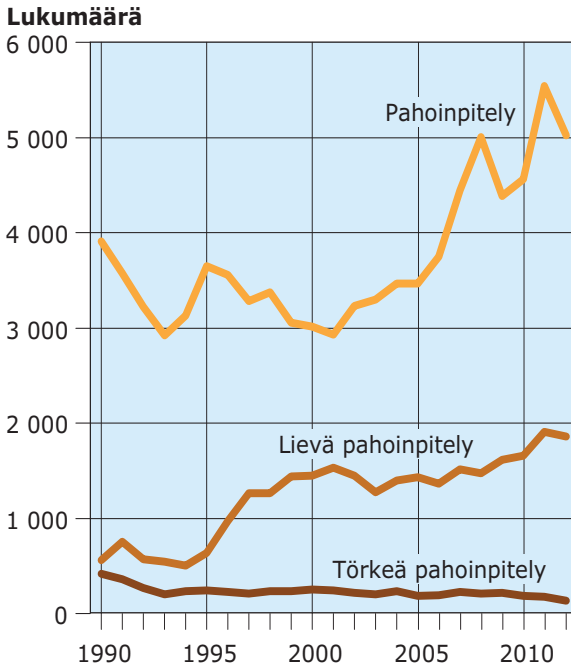
¹ Vuoden 2011 alussa lievien pahoinpitelyrikosten syyteoikeus muuttui. Muutoksen jälkeen läheissuhteessa ja työtehtävissä tapahtuvat sekä alle 18-vuotiaaseen kohdistuneet lievät pahoinpitelyt ovat virallisen syytteen alaisia (Pahoinpitelyrikosten yleisyydestä 2013).

Kuvio 3 Pahoinpitelyt Helsingissä tapahtumapaikan mukaan 1996–2012

Kun pahoinpitelyrikollisuuden kehityskuvaa tarkastellaan rikosnimikkeittäin, nähdään että muutos on suurimmalta osin peräisin niin sanottujen perusmuotoisten pahoinpitelyjen määrän kasvusta (kuvio 4). Lieviksi pahoinpitelyiksi nimettyjen tekojen määrä on myös kasvanut, mutta paljon vähemmän. Ehkä merkittävin piirre kehityksessä on kuitenkin se, että vakavimmat tekemuodot ovat vähentyneet. Törkeiden pahoinpitelyjen määrä on laskenut sangen tasaisesti itse asiassa jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan. 1990-luvun alussa törkeitä pahoinpitelyjä tapahtui noin kaksinkertainen määrä viime vuosiin verrattuna.

Kuvio 4 Pahoinpitelyt rikosnimikkeittäin Helsingissä 1990–2012

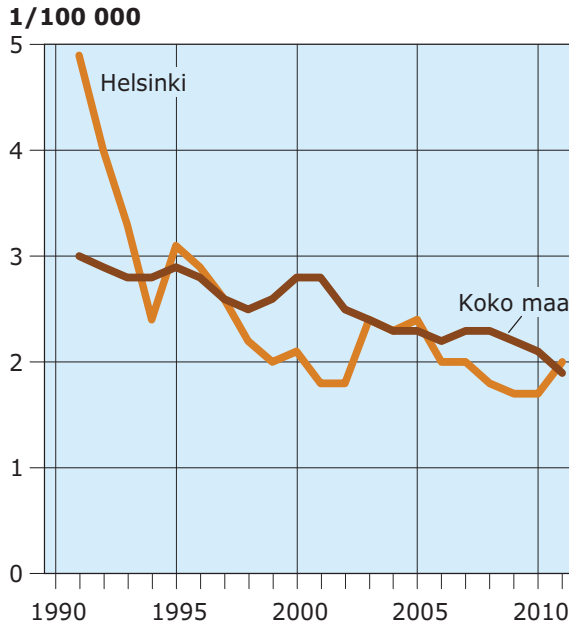
Henkirikokset ja niiden yritykset

Kaikkein vakavimpien väkivaltarikosten (tapojen, murhien ja surmien) tilastointiin liittyy vähemmän ongelmia kuin lievemmän väkivallan kirjaamiseen. Niiden kohdalla piiloon jäävää rikollisuutta on oleellisesti vähemmän ja teon nimeämisen liittyy vähemmän tulkinnanvaraisuutta. Siksi niiden tilastoinnin luotettavuutta pidetään hyvänä (Lehti & Kivivuori 2013, 15). Helsingissä henkirikoksia tapahtuu vuosittain niin vähän, että tarkastelu on hyvä tehdä kolmen vuoden liukuvina keskiarvoina.

Sekä koko maan että Helsingin henkirikosluvut ovat laskevalla trendillä (kuvio 5). 1990-luvun alun piikkiä lukuun ottamatta Helsingissä on tapahtunut henkirikoksia (väestömäärään suhteutettuna) vähemmän kuin koko maassa. Vuosittainen vaihtelu

on Helsingissä voimakkaampaa, koska tekoja on vähemmän: tarkastelujaksolla henkirikostapausten määrä on Helsingissä vaihdellut kahdeksan ja 26:n välillä.

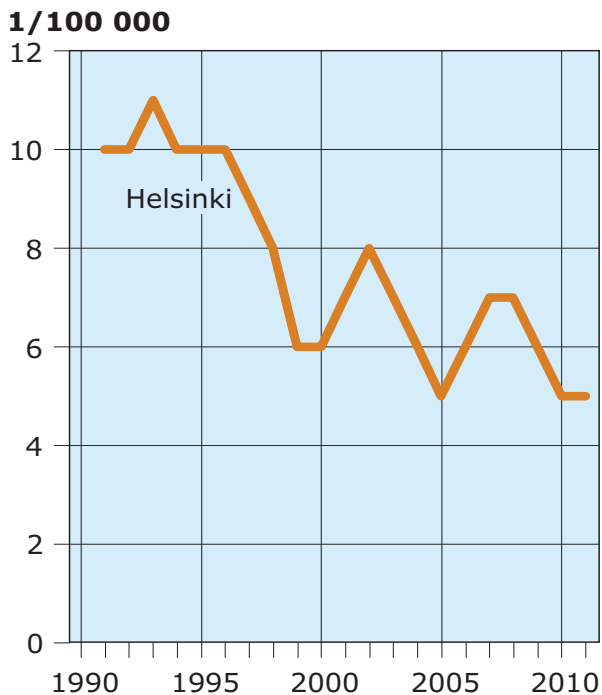
Kuvio 5 Henkirikokset (surma, tappo, murha) 100 000 asukasta kohden, Helsinki ja koko maa, kolmen vuoden liukuvat keskiarvot 1991–2011

Henkirikosten vähenemisen yhteydessä on esitetty epäily, etteivät nämä luvut välttämättä kuvaisi täysin todellista väkivallan kehitystä. On esitetty, että tehostuneen ensihoidon ja yleensä hoitomahdollisuuksien paranemisen ansiosta yhä useampi vakavan väkivallan uhri jää henkiin ja sitä myötä henkirikosten määrä laskee. Näin on epäilemättä käynytkin erittäin pitkää aikaväliä (useita kymmeniä vuosia) ajatellen, mutta lyhyemmällä tarkastelulla tällaista vaikutusta ei näyttäisi olevan. Henkirikosten yritykset ovat laskeneet samaan tapaan kuin täytetytkin teot (kuvio 6). Henkirikoksen yrityksen

ja törkeän pahoinpitelyn ero määritellään aina tapauskohtaisesti, mutta kun myös törkeiden pahoinpitelyjen määrät ovat laskeneet, näyttää siltä, että kaikkein vakavin väkivalta on Helsingissä parinkymmenen vuoden aikana vähentynyt.

Kuvio 6 Henkirikosten (surma, tappo, murha) yritykset 100 000 asukasta kohden Helsingissä, kolmen vuoden liukuvat keskiarvot 1991–2011

HELSINKILÄISET RIKOKSEN KOHTEINA KYSELYTIEDON VALOSSA

Helsingin turvallisuustutkimuksen keskeinen sisältö on kolmen vuoden välein toistettavien kyselyiden tulosten vertailu. Vuoden 2012 kyselyn tuloksia verrataan tässä raportissa kolmen edellisen tutkimuksen tuloksiin vuosilta 2003, 2006 ja 2009. Seuraava tutkimus on suunniteltu tehtäväksi syksyllä 2015.

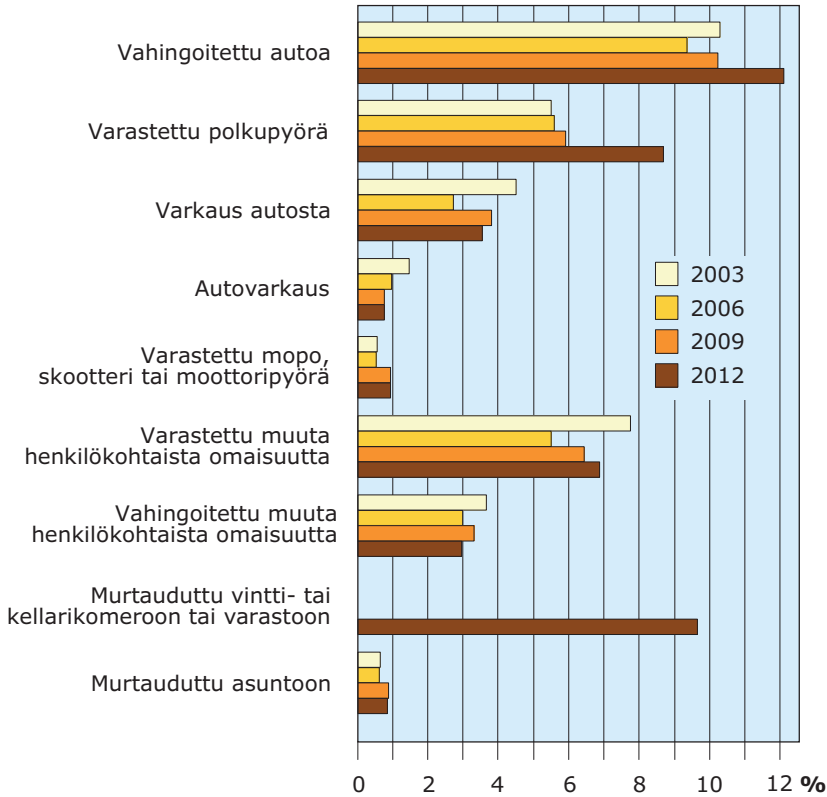
Kyselyillä kerätään tietoa helsinkiläisten rikoksen kohteeksi joutumisesta, koetusta turvallisuudesta ja poliisin palvelukyvystä. Nämä kolme osa-aluetta ovat sisältyneet myös edellisiin tutkimuksiin. Ensiksi mainitut, eli rikosten kohteeksi joutumista koskevat tiedot täydentävät rikostilastoja, koska suurin osa lähes kaikista rikoksista jää poliisille ilmoittamatta ja niin ollen myös tilastoimatta. Piiloon jäävien rikosten osuus kaikesta rikollisuudesta vaihtelee rikoslajeittain. Esimerkiksi osan seksuaalirikoksista tiedetään olevan piilorikollisuutta.

Omaisuusrikokset

Vuoden 2012 turvallisuuskyselyn mukaan helsinkiläiset ovat kohdanneet omaisuusrikoksia hieman enemmän kuin aikaisempina vuosina (kuvio 7). Missään kyselyyn sisältyvässä omaisuusrikostyyppissä ei ole tapahtunut merkittävää vähenemistä. Huomioitavaa kuitenkin on, että kyselyssä ei tarkastella kaikkia omaisuusrikostyyppisiä, kuten esimerkiksi maksuvälinepetoksia.

Asuntomurtojen ja autovarkauksien osalta tilanne on pysynyt lähes muuttumattomana. Polkupyörävarkauksien määrä on kääntynyt kasvuun, mikä kertonee sekä tosiasiallisten varkauksien yleistymisestä että polkupyöräilyn suosion kasvamisesta. Vuonna 2012 tehdyssä kyselyssä tarkasteltiin myös ensimmäistä kertaa vintti- tai kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon tehtyjä murtoja. Niiden kohteeksi oli joutunut lähes 10 prosenttia helsinkiläisistä kuluneen vuoden aikana. Kysytyistä omaisuusrikostyypeistä yleisin oli kuitenkin auton vahingoittaminen, jonka kohteeksi oli kuluneen vuoden aikana joutunut aiempaa useampi.

Kuvio 7 Eräiden omaisuusrikosten kohteeksi joutumisen yleisyys vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%).

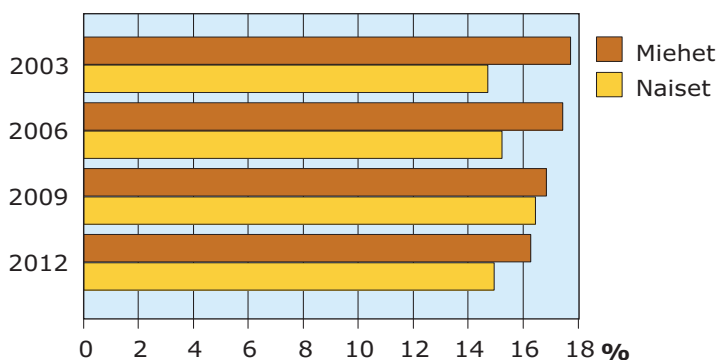
Väkivalta ja väkivaltainen uhkailu

Tilastoitujen pahoinpitelyjen määrä on kymmenen viime vuoden aikana lisääntynyt Helsingissä voimakkaasti. Edelliseen kymmenvuotisjaksoon verrattuna pahoinpitelyt, jotka ovat keskeinen osa arkista väkivaltaa, ovat nousseet lukumääräisesti uudelle tasolle. Tapausmäärinä on jo ylitetty 7 000 pahoinpitelyrikoksen määrä, kun 2000 luvun alkuvuosina tapauksia oli vielä alle 5 000 vuodessa. Helsingin väestö on myös kasvanut vuosikymmenten aikana, mutta senkin huomioon ottaen tilastoitujen pahoinpitelyjen määrä on lisääntynyt (Kuvio 2, sivu 9).

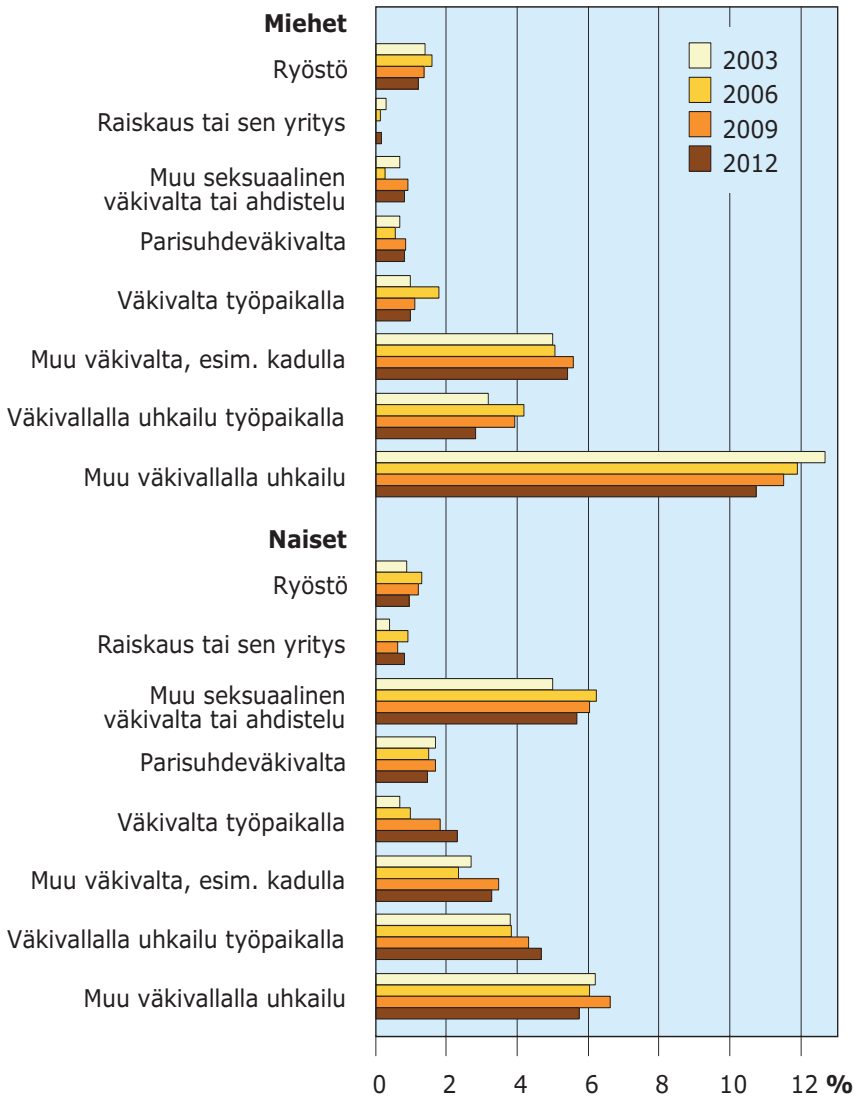
Kyselytutkimuksen mukaan helsinkiläisten kohtaama väkivalta ei ole lisääntynyt samaan tapaan kuin tilastoidun väkivallan määrä. Jonkin väkivaltaisen teon tai väkivallalla uhkaamisen kohteeksi vuoden aikana joutui alle 16 prosenttia helsinkiläisistä vuonna 2012, mikä on prosenttiyksikön vähemmän kuin vuonna 2009. Runsaan prosenttiyksikön vähennys ei ole suuri, mutta tarkoittaa kuitenkin 4 000 ihmisen välttämistä väkivallalta tai sillä uhkaamiselta.

Miehet kohtaavat väkivaltaa edelleen hieman naisia useammin, mutta miesten kohtaama väkivalta näyttää johdonmukaisesti vähenevän (kuvio 8). Naisten osalta kehitys oli päinvastainen vuoteen 2009 asti, minkä jälkeen kasvu näyttää taittuneen. Vuonna 2012 hieman alle 15 prosenttia naisista oli kohdannut kuluneen vuoden aikana väkivaltaa tai väkivaltaista uhkailua, eli tilanne on palautunut lähelle 2000-luvun alun tasoa.

Kuvio 8 Väkivallan tai väkivaltaisen uhkailun kohteeksi 12 kuukauden aikana joutuneet sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%).

Kuvio 9 Miesten ja naisten väkivaltakokemukset vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

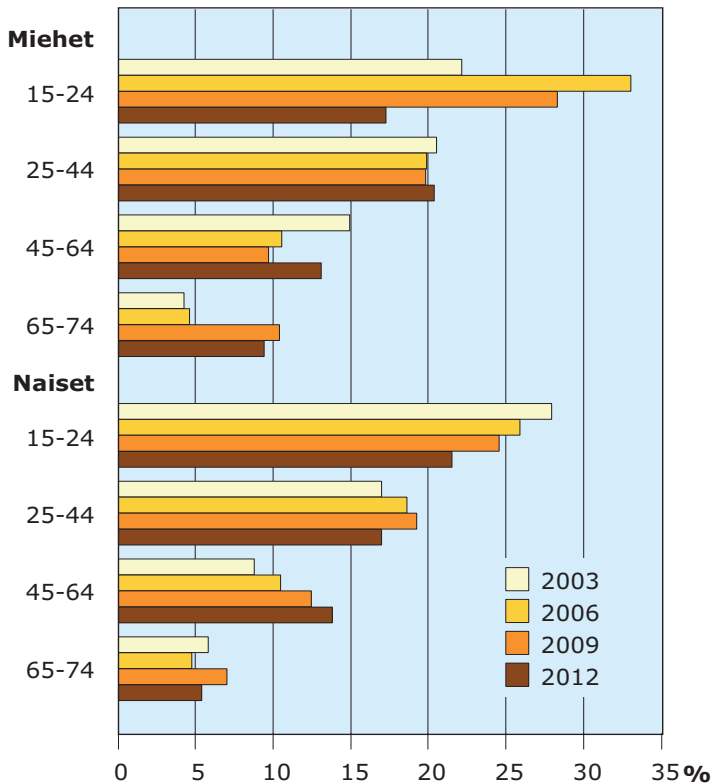
Suurin ero naisten kokemuksissa miehiin verrattuna johtuu seksuaalisen väkivallan ja ahdistelun yleisyydestä, joka on lähes yksinomaan naisten kohtaama ongelma. Miehet ja naiset kokevat suunnilleen saman verran väkivaltaa ja uhkailuja, mutta merkittävä osa naisten kokemuksista on seksuaalista ahdistelua (kuvio 9). Työpaikoilla naiset kohtaavat jonkin verran miehiä enemmän uhkailua ja väkivaltaa ja määrä on ollut jatkuvasti kasvussa. Vuonna 2012 seitsemän prosenttia naisista kohtasi työssään väkivaltaa tai uhkailua.

Iän vaikutus väkivaltakokemuksiin

Ikä ja sukupuoli vaikuttavat voimakkaasti väkivallan uhriksi joutumiseen. Iän myötä väkivaltakokemukset yleensä vähenevät. Eniten väkivaltaa tai sen uhkaa ovat kaikkina tutkimusvuosina kokeneet nuorimmat (alle 25-vuotiaat) miehet ja naiset. Tämänkertaisessa tutkimuksessa 25–44-vuotiaat miehet kuitenkin ovat kokeneet enemmän väkivaltaa ja sen uhkaa kuin 15–24-vuotiaat miehet (kuvio 10). Nuorten miesten kokemaa väkivaltaa lisäytyi voimakkaasti vuodesta 2003 vuoteen 2006, mutta on sen jälkeen vähentynyt.

Nuorten (alle 25-vuotiaiden) naisten kokema väkivalta näyttää johdonmukaisesti vähenevän. Sitä vastoin 45–64-vuotiaiden naisten väkivaltakokemukset ovat kasvussa, ja ilmeisesti kyseessä on edellä havaittu naisten kokemien työperäisten väkivaltilanteiden yleistyminen.

Kuvio 10 Väkivaltaa tai väkivallan uhkaa 12 kuukauden aikana kokeneet vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 sukupuolen ja iän mukaan (%)

Vuonna 2009 eläkeikäisten miesten kohtaama väkivallan määrä kaksinkertaistui edelliseen tutkimusajankohtaan verrattuna ja näyttää vakiintuneen tälle tasolle myös vuonna 2012. Koska työpaikalla tapahtuva uhkailu on poissuljettu eläkeikäisten joukossa, jää jäljelle muu tarkemmin määrittelemätön väkivallalla uhkailu. Tapahtumapaikkoina voivat olla niin julkiset tilat kuin kotiympäristökin. Huolimatta tästä vanhimman ikäryhmän miesten väkivaltakokemusten lisääntymisestä on kaikkien miesten kohtaama väkivalta kuitenkin hieman vähentymässä.

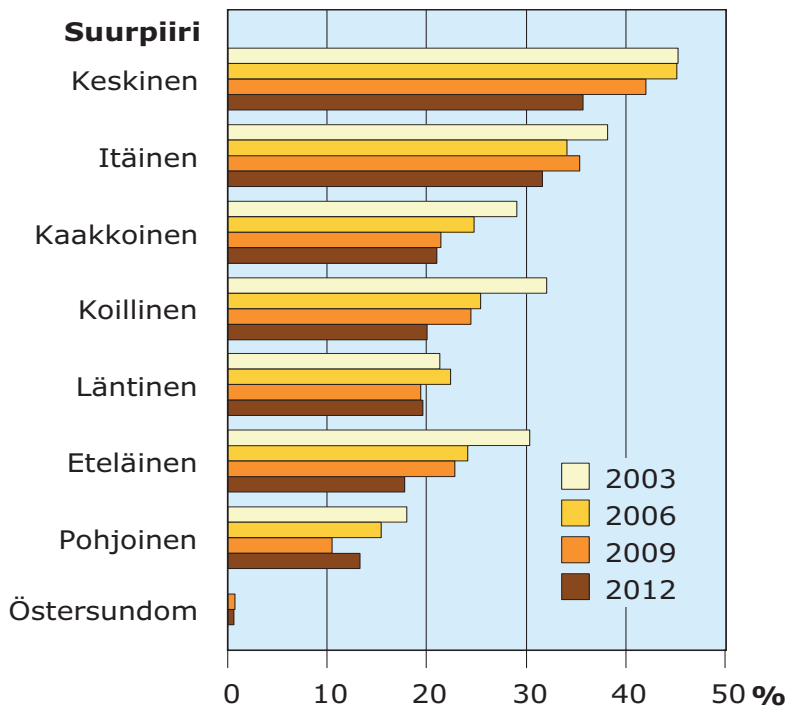
Osa kysytyistä väkivallan muodoista on määrällisesti hyvin harvinaisia, mutta seurausiltaan uhrille vakavia. Huomattavaa on, että kysymyksessä käytettiin termiä ”rikos”, mikä saattaa ohjata vastaajan ajattelua sellaisiin tapahtumiin, jotka hän mieltää juridisessa mielessä rikoksiksi. Vähemmän vakaviksi koetut teot saattavat tällöin jäädä tarkastelun ulkopuolelle. Eräissä muissa tutkimuksissa ovat esimerkiksi parisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuudet olleet tätä tutkimusta korkeampia (esim. Heiskanen & Ruuskanen 2010).

Omallalla asuinalueella kohdattu väkivalta

Tärkeä näkökulma helsinkiläisten turvallisuuteen on omalla asuinalueella tapahtuva väkivalta. Yksi tapa tutkia väkivallan esiintymistä paikallisesti on kysyä vastaajilta, miten usein he ovat nähneet pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuinalueellaan. Väkivallan näkemistä voidaan ajatella toissijaisena altistumisena väkivallalle. Tilanne voi olla suoranaisesti uhkaava, tai ainakin se muistuttaa väkivallan mahdollisuudesta omassa lähiympäristössä. Vuonna 2003 runsas 31 prosenttia kaikista vastaajista oli nähnyt väkivaltaa vuoden aikana omalla asuinalueellaan kerran tai useammin. Vastaava osuus vuonna 2006 oli 28, vuonna 2009 26 ja vuonna 2012 enää 23 prosenttia. Helsinkiläiset kohtaavat katuväkivaltaa asuinalueillaan aiempaa selvästi vähemmän ja sillä voi olla merkittävä vaikutus turvattomuuskokemusten vähenemiseen.

Mielenkiintoista on, että Eteläisen suurpiirin alueella asuvien oman alueen väkivaltakokemusten määrä on kaupungin keskimääräistä tasoa alempana, vaikka rautatieasema ympäristöineen on vuodesta toiseen katuväkivallan ehdoton keskittymä Helsingissä. Alueen korkea väkivaltataso on ravintoloiden ja joukkoliikenteen terminaali-alueiden tuottamaa ja niille rajoittuvaa, eikä näytä paljoakaan vaikuttavan alueen asukkaiden turvallisuutta heikentävästi.

Kuvio 11 Väkivaltaa omalla asuinalueellaan vuoden aikana nähneet suurpiireittäin vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Vaikka väkivallan näkeminen on keskimäärin harvinaistunut, ovat alueelliset erot kuitenkin varsin suuria (kuvio 11). Keskiarvoa enemmän kysytyjä tekoja oli nähty Keskinen ja Itäisen suurpiirin alueella, joskin molemmilla alueilla väkivaltaa kohdanneita oli aiempia vuosia vähemmän. Pohjoisessa suurpiirissä väkivaltaa kohdanneita oli aiempaa tutkimusajankohtaa enemmän. Östersundomin suurpiiri oli mukana tutkimuksessa ensimmäistä kertaa vuonna 2009. Viimeksi mainitussa suurpiirissä väkivaltaa omalla asuinalueella ei ole kohdattu juuri lainkaan.

Toissijainen väkivallalle altistuminen on alueelliseen tarkasteluun parempi mittari kuin omalla asuinalueella väkivallan uhriksi joutuminen, johon liittyy enemmän sattunaisvaihtelua suhteellisten harvojen tapausten takia. Omalla asuinalueella nähty väkivalta asettuu kokemuksellisesti varsinaisten uhrikokemusten ja turvattomuus- ja huolikokemusten välimaastoon.

KOETTU TURVALLISUUS

Koettu turvallisuus on vakiintunut itsenäiseksi tutkimuskohteeksi viime vuosikymmenten aikana. Helsingin turvallisuuskyselyssäkin keskeistä on ollut seurata, miten turvalliseksi helsinkiläiset kokevat oman asuinalueensa, kaupungin keskustan sekä julkisen liikenteen käytön. Subjektiiivisten kokemusten tutkiminen on tärkeää, sillä ne vaikuttavat yksilöiden päätösten kautta kaupunkitilan elinvoimaisuuteen; mielikuvat tai kokemukset eri paikkojen turvallisuudesta vaikuttavat niin kulkureittien, asuinpaikkojen kuin liikkumismuotojenkin valintaan.

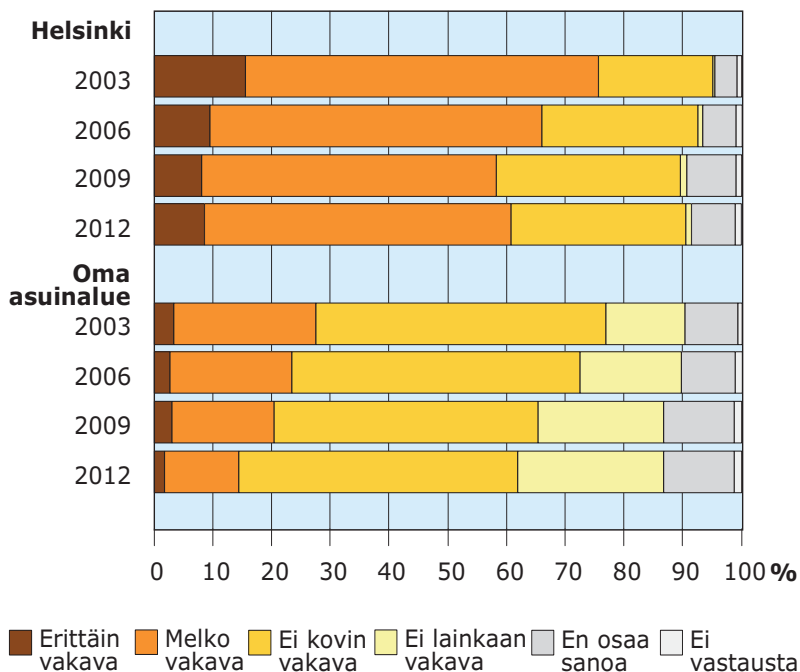
Koettu turvallisuus voi näyttäytyä paradoksaalisena tutkimuskohteena, sillä usein turvattomuutta kokevat eniten ne, joilla näyttäisi tilastojen valossa olevan pienempi todennäköisyys joutua rikoksen uhriksi. Miehet joutuvat naisia todennäköisemmin väkivallan uhriksi julkisessa tilassa, mutta ilmoittavat usein kyselytutkimuksissa kokevansa vain vähän pelkoa ulkona liikkuessaan. Turvattomuuden kokemusta ei kuitenkaan tule yksin suhteuttaa rikoksen uhriksi joutumisen riskiin ja arvioida näin kokemuksen rationaalisuutta. Turvattomuuden kokemus on aina ”todellinen” kokijalleen ja sillä on usein negatiivisia seurauksia. Turvallisuus on myös osa asuinympäristön viihtyisyyttä ja koko kaupungin vetovoimaa ja mainetta.

Turvallisuuden kokemusta lähestytään Helsingin turvallisuuskyselyssä eri näkökulmista. Vastaaajia pyydetään varsin yleisellä tasolla arvioimaan oman asuinalueensa ja koko Helsingin rikollisuusongelman vakavuutta. Lisäksi kysytään täsmällisesti, miten turvalliseksi vastaajat kokevat liikkumisen omalla asuinalueellaan, kaupungin keskustassa ja joukkoliikennevälineissä, ja missä määrin vastaajat ovat huolissaan eräiden rikosten ja tapahtumien kohteiksi joutumisesta. Turvattomuus lisää erityyppisten varotoimien käyttöä ja siksi jäljempänä tarkastellaan myös eräiden turvajärjestelyjen yleisyyttä helsinkiläisissä kodeissa.

Arvio rikollisuusongelman vakavuudesta

Kaupunkilaisista 15 prosenttia arvioi, että rikollisuus on vähintään melko vakava ongelma omalla asuinalueella (kuvio 12). Kehityksen suunta on myönteinen, sillä vuonna 2009 näin arvioi 20 prosenttia vastaajista. Uusimman kansallisen Poliisibarometrin mukaan noin viidennes suomalaisista, eli noin 20 prosenttia pitää rikollisuutta vähintään melko vakavana ongelmana omassa lähiympäristössään (Poliisibarometri 2012). Termien erilaisuudesta (asuinalue vs. lähiympäristö) johtuen tulokset eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia.

Kuvio 12 Arviot rikollisuusongelman vakavuudesta Helsingissä ja omalla asuinalueella vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012.

Koko kaupungin rikollisuusongelma arvioidaan selvästi vakavammaksi kuin oman asuinalueen rikollisuusongelma. Vastaajista 61 prosenttia arvioi, että rikollisuus on vähintään melko vakava ongelma Helsingissä, eikä tilanne ole enää parantunut vuoteen 2009 verrattuna. Oman asuinalueen rikollisuusongelma arvioidaan selvästi vähäisemmäksi ja tilanne on johdonmukaisesti parantunut.

Arvio asuinalueen rikollisuusongelmasta perustuu todennäköisesti suurelta osin omiin ja läheisten havaintoihin ja kokemuksiin. Oma asuinalue mielletään usein varsin suppeaksi, esimerkiksi pihapiirin ja korttelin kokoiseksi alueeksi, jota arvioidaan suhteessa muihin, ehkä levottomammilta tuntuviin alueisiin (Vaattovaara ym. 2009, 35). Sen sijaan arvio koko kaupungin rikollisuusongelmasta perustuu paitsi omiin kokemuksiin ja havaintoihin, myös ns. toisen käden tietoon, esimerkiksi median välittämään kuvaan kaupungin rikollisuustasosta.

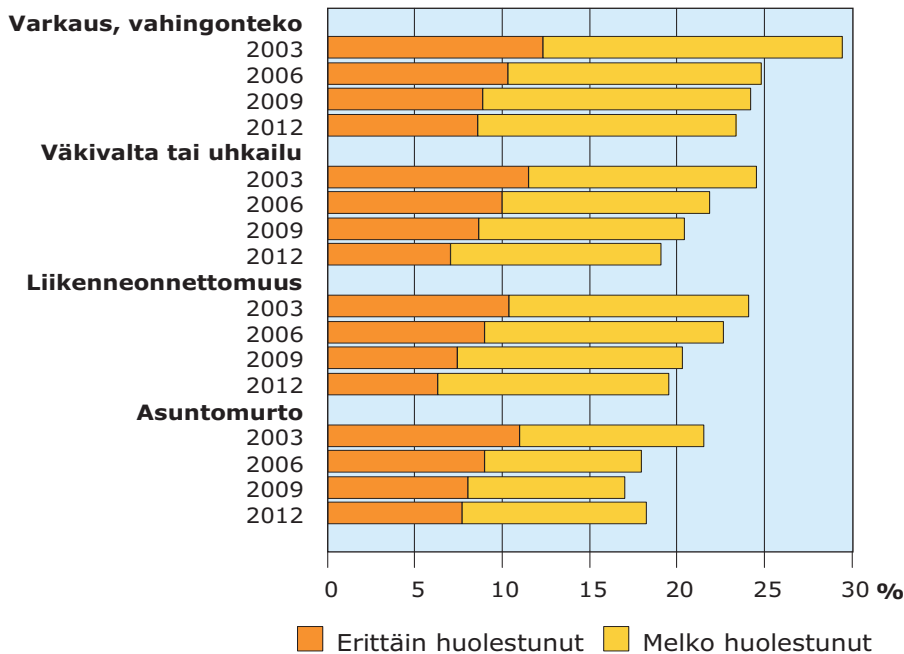
Rikosuutisointia väitöskirjassaan tutkineen Mirka Smolej'n (2011) mukaan rikosuutisten kulutus on yksilötasolla yhteydessä rikospelkoon ja välttämiskäyttäytymiseen sekä alentuneeseen sosiaaliseen luottamukseen. Etenkin 1990-luvulla rikosuutisointi lisääntyi merkittävästi, millä oli yhteys – joskaan ei yksiselitteinen – samaan aikaan havaittuun rikoksen pelon kasvuun (Smolej 2011).

Rikoksiin liittyvä huolestuneisuus

Tutkimuksen avulla selvitetään myös, missä määrin vastaajat ovat huolestuneita eri rikosten tai tapahtumien kohteeksi joutumisesta. Hannu Niemen (2006) mukaan huoli väkivallan tai omaisuusrikoksen kohteeksi joutumisesta voi vaihdella suuresti eri aikoina ja erilaisissa yhteiskunnan kehitysvaiheissa. Riskiarvioon on todettu vaikuttavan erityisesti se, onko henkilö itse tai lähipiiriin kuuluva joutunut rikoksen kohteeksi.

Pidemmän aikavälin trendinä on ollut, että huolestuneisuus väkivallan uhriksi joutumisesta lisääntyi 1990-luvulla, mutta vähentyi 2000-luvulle tultaessa lähelle 1980-luvun tasoa (Niemi, 2006). Helsingin turvallisuuskysely osoittaa, että huolestuneiden osuudet ovat vähentyneet melko tasaisesti vuodesta 2003 lähtien sekä väkivallan ja uhkailun että eräiden omaisuusrikosten osalta (kuvio 13).

Kuvio 13 Huolestuneisuus eräiden rikosten ja liikenneonnettomuuden kohteeksi joutumisesta vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (erittäin ja melko huolestuneiden %-osuudet).

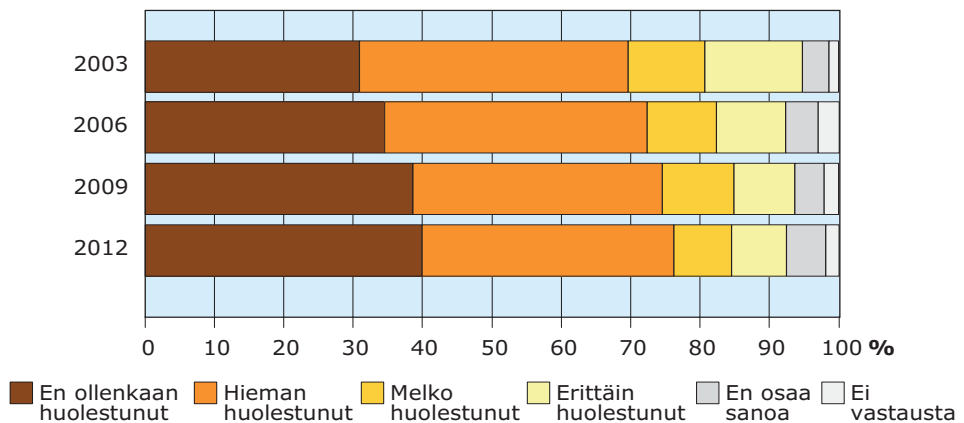

Huolestuneisuus kaikkien kysytyjen rikosten kohteeksi joutumisesta on johdonmukaisesti vähentynyt lukuun ottamatta asuntomurtoja. Huolestuneisuus asuntomurroista on lisääntynyt hieman vuodesta 2009. Tilastojen tarkastelu pidemmältä aikaväliltä ei kuitenkaan osoita, että asuntomurrot olisivat lisääntyneet. 2000-luvulla kehitys on Helsingissä ollut laskusuuntainen ja vuosi 2012 oli alalla ennätysalhainen. Asuntomurtojen tekijät ovat melko harvalukuinen ja erikoistunut joukko. Vuotuisten

tapausten määrät vaihtelevat paljon sen mukaan, kuinka paljon alan tekijöitä on vaapaalla jalalla. Hieman kasvaneen huolen taustalla voisi olla Laajasalossa tapahtunut asuntomurtojen sarja. Tapahtumista uutisoitiin melko runsaasti syksyllä 2012. Koko Kaakkoisessa suurpiirissä, johon Laajasalo kuuluu, vastaajista useampi kuin joka neljäs oli vähintään melko huolestunut asuntomurron kohteeksi joutumisesta.

Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on vähentynyt vuodesta 2003 (kuvio 14). Huolestuneisuus on yleisempää nuorten naisten keskuudessa, mihin saattaa osaltaan vaikuttaa myös elämäntilanne. Nuoret viettävät aikaa julkisessa tilassa ja liikkuvat paljon myös yöelämässä. Seksuaalista häirintää kohdataan reaalia maailman lisäksi verkossa. Hille Koskelan (2009, 87) mukaan seksuaalisen väkivallan pelottavuus ei perustu niinkään sen todennäköisyyteen vaan seurausten vakavuuteen uhrin näkökulmasta – tällöin pienikin todennäköisyys on liian suuri. Nuorten (15–24-vuotiaat) naisten ikäryhmästä noin joka neljäs on vähintään melko huolissaan seksuaalirikoksen tai seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumisesta. Samanikäisten miesten osalta asiasta on huolissaan noin joka kymmenes.

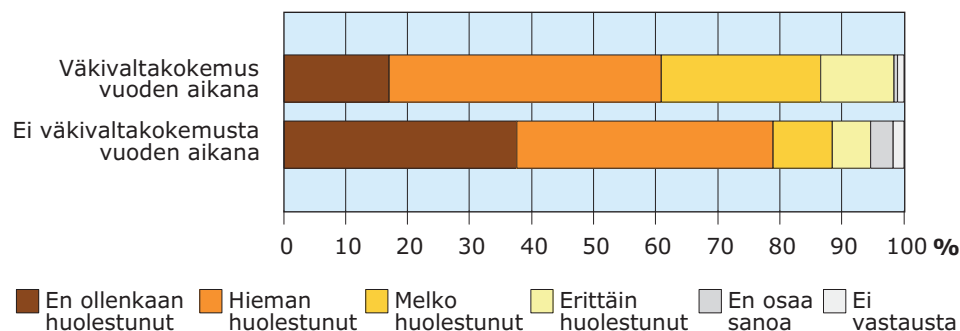
Kuvio 14 Naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta Helsingissä vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Väkivallan kohteeksi joutuminen lisää odotetusti huolestuneisuutta väkivallasta. Erittäin ja melko huolestuneiden osuudet ovat yli kaksinkertaiset väkivaltaa tai uhkailua kokeneiden joukossa verrattuna siihen vastaajien enemmistöön, jolla ei ollut väkivaltaisia kokemuksia vuoden aikana (kuvio 15). Sekä miehillä että naisilla vaikutus oli hyvin samantapainen ja näin on ollut myös aiempina tutkimuskertoina.

Erityisen voimakkaasti huolestuneisuutta lisäävät seksuaalisuuteen kohdistuvat loukkaukset. Niistä naisista, jotka vuoden aikana olivat joutuneet seksuaalirikoksen tai muun seksuaalisen väkivallan tai uhkailun kohteeksi, 60 prosenttia oli vähintään melko huolestunut seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutumisesta ja joka neljäs erittäin huolestunut. Osuus on moninkertainen verrattuna niihin naisiin, jotka eivät olleet joutuneet seksuaalisesti ahdistelluiksi.

Kuvio 15 Huolestuneisuus väkivallan kohteeksi joutumisesta väkivaltakokemuksen mukaan vuonna 2012 (%)

Oman asuinalueen koettu turvallisuus

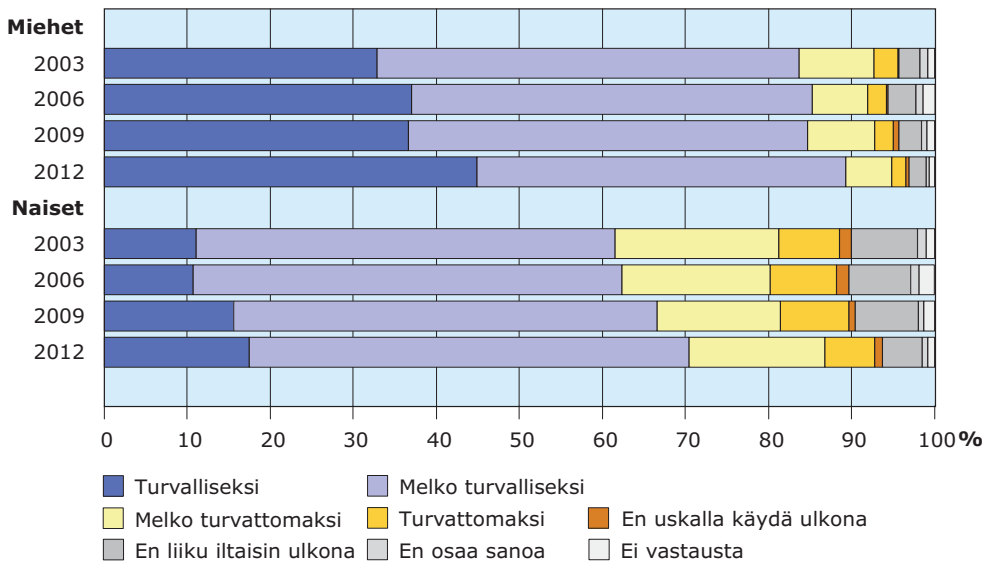
Oman asuinalueen turvallisuus on ehkä tärkein koetun turvallisuuden osa-alue. Asuinalue muodostaa kodin välittömän ympäristön, jossa liikutaan päivittäin. Työ-, koulu- ja asiointimatkat alkavat kotoa ja myös lapset liikkuvat omatoimisesti kodin välittömässä läheisyydessä enemmän kuin muualla. Eläkeikäiset liikkuvat alueella erityisesti päiväaikaan, ja nuoriso viettää myös vapaa-aikaansa paljolti omalla asuinalueella. Oman asuinalueen turvallisuus on keskeinen asia arkisen elämän viihtyisyyden kannalta, ja siksi näitä kysymyksiä käsitellään hieman perusteellisemmin.

Oman asuinalueen koettua turvallisuutta kysyttiin kahdella kysymyksellä, joista ensimmäinen koski liikkumista yksin omalla asuinalueella päivällä ja toinen myöhään viikonloppuiltoina. Päivällä liikkumista koskevan kysymyksen tulos on hyvin odotettu: 81 prosenttia naisista ja 86 prosenttia miehistä koki liikkumisen täysin turvalliseksi. Tämä odotusten mukainen tulos toimiikin kyselyssä ikään kuin mittatikkuna sille, miten asiat voisivat – tai niiden tulisi – olla kaikkina vuorokauden aikoina.

Oman asuinalueen turvallisuus päiväaikaan on eläkeikäisille tärkeämpi kysymys kuin työikäisille. Turvalliseksi tilanteen koki yli 64-vuotiaista miehistä 84 prosenttia ja naisista 72. Vaihtoehto ”Melko turvallinen” mukaan lukien osuudet olivat yli 96 prosenttia ja tilanne on vuoteen 2009 verrattuna edelleen parantunut.

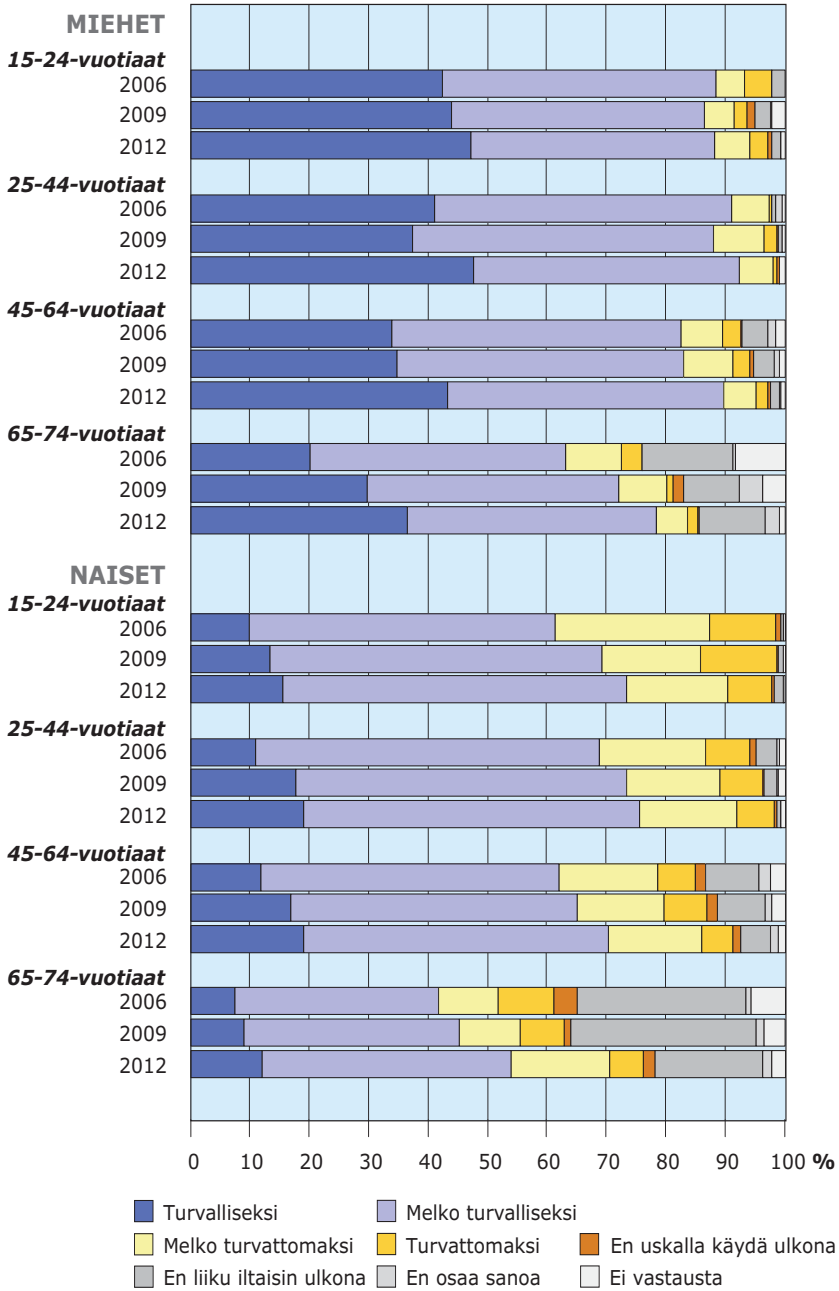
Tilanne muuttuu, kun kysymys rajataan koskemaan ilta- ja yöaika. Ilta- ja yöaikaan liittyy paitsi pimeys, myös se, että tällöin käyttäytyään toisella tavalla ja uhkaavan käytöksen ja väkivallan ajatellaan kuuluvaan pääosin yöhön (Koskela 2009, 78). Iltaisin liikkumisen kokee täysin turvalliseksi 18 prosenttia naisista ja 45 prosenttia miehistä. Turvattomuuskokemukset ovat sekä miehillä että naisilla selvästi vähemmän (kuvio 16).

Kuvio 16 Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että täysin turvalliseksi liikkumisen omalla asuinalueellaan myöhään viikonloppuiltoina kokee yli 40 prosenttia 15–64-vuotiaista miehistä (kuvio 17). Vanhimmastakin miesten ikäluokasta näin kokee 37 prosenttia. Naisten osalta vastaavat lukemat jäävät alle 20 prosentin kaikissa tarkastelluissa ikäryhmissä. Ikäryhmittäistä vertailua vaikeuttaa se, että iän myötä kasvaa niiden vastaajien osuus, jotka eivät liiku yksin ulkona iltaisin.

Kuvio 17 Koettu turvallisuus omalla asuinalueella myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuosina 2006, 2009 ja 2012.

Kaikissa miesten ja naisten ikäryhmissä turvallisiksi ja melko turvallisiksi asuinalueensa kokevien osuudet ovat kasvaneet, eli edellä havaittu myönteinen kehitys jakautuu tasaisesti. Mielenkiintoinen pikku havainto liittyy eläkeikäisten naisten vastauksiin. Näyttäisi siltä, että ulkona liikkuminen olisi ilta-aikaan lisääntynyt. Pohdittavaksi jää, kertooko tämä myös tapojen ja tottumusten muuttumisesta uusien (suurten) ikäluokkien myötä.

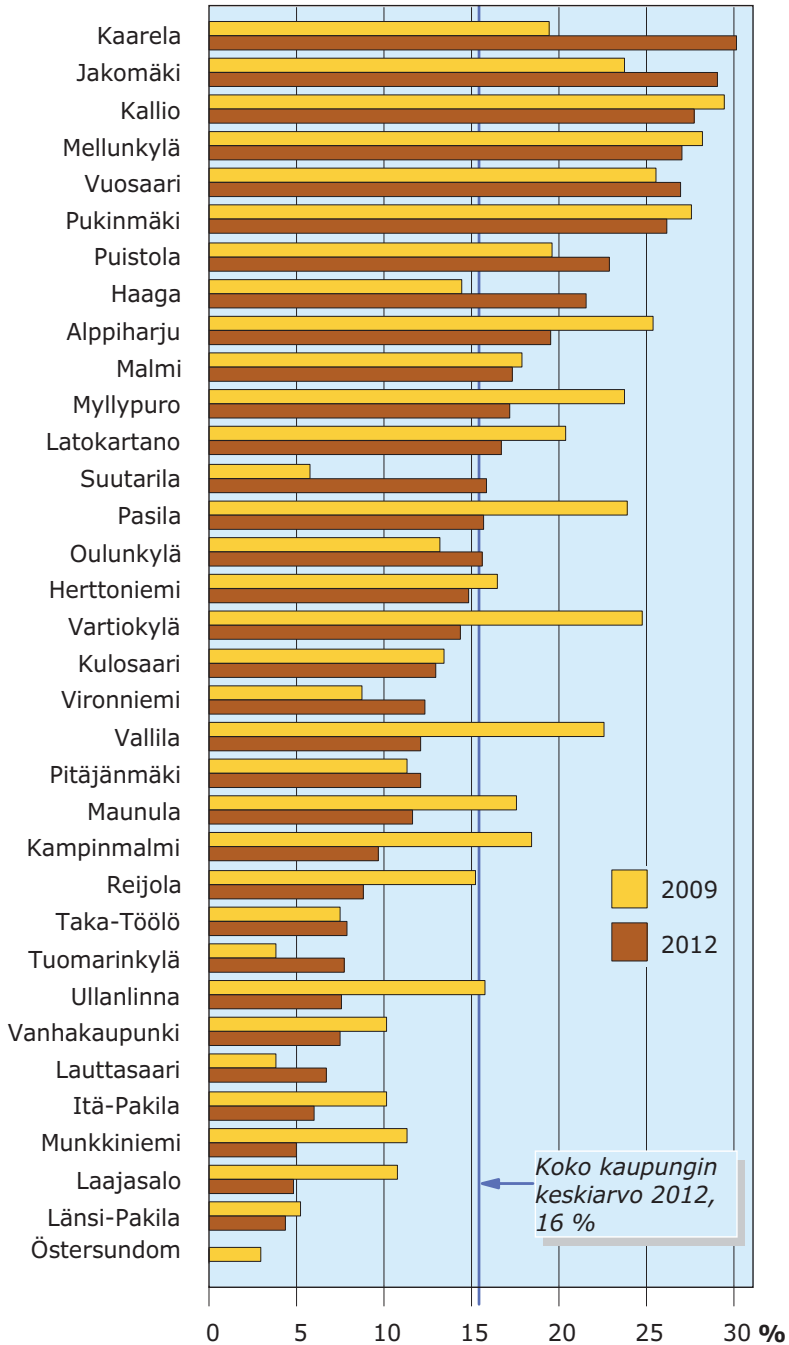
Myös nuorimpien naisten turvattomuuskokemukset ovat vähentyneet. Nuoret naiset kokevat edelleen eniten väkivaltaa ja väkivallan uhkaa, mutta myös näissä kokemuksissa kehitys on ollut myönteistä (kuvio 10 s. 19)

Turvattomuuskokemusten paikantuminen

Kaupungin sosiaalisen tasapainon kannalta asuinalueiden koettu turvallisuus voi ulottaa vaikutuksensa myös alueella asuvien kokemuksia laajemmalle. Koettu turvallisuus – tai mielikuvat eri alueiden turvattomuudesta – voivat vaikuttaa esimerkiksi alueiden haluttavuuteen asuinpaikkana. Mielikuvat voivat olla selkeitä ja vahvoja, mutta myös epätarkkoja. Siitä huolimatta ne voivat vaikuttaa ihmisten valintoihin ja käyttäytymiseen ja sitä kautta vaikkapa asuntojen hintoihin.

Oma asuinalue koettiin keskimäärin vuonna 2012 aiempaa turvallisemmaksi. Kuitenkin alueiden – tässä peruspiirien – väliset erot ovat edelleen merkittävän suuret. Erot turvattomuutta kokevien osuuksissa ovat edelleen parhaimpien ja heikoimpien peruspiirin välillä moninkertaiset. Nämä erot eivät ole oleellisesti muuttuneet eri tutkimuskertojen välillä. Peruspiirien sijoitukset vaihtelevat tutkimuskerrasta toiseen osittain myös sattuman johdosta, koska vastaajia kustakin peruspiiristä on vain noin 100. Turvattomuuskokemusten jäsentämä kaupungin alueellinen rakenne näyttää kuitenkin sangen pysyvältä. Tutkimuskerrasta toiseen pääosin samat asuinalueet koetaan turvallisimmiksi ja myös turvattomimmiksi koetut alueet pysyvät enimmäkseen samoina (kuvio 18).

Kuvio 18 Turvattomuuskokemukset omalla asuinalueella myöhään perjantai- ja lauantai-iltaisin peruspiireittäin vuosina 2009 ja 2012 (sisältää vastausvaihtoehdot melko turvaton, turvaton, en uskalla käydä ulkona) (%).

Eräissä peruspiireissä tilanne on vaihdellut suuresti tutkimuskertojen välillä, mutta toisissa turvattomuutta kokevien osuudet pysyvät tutkimuskerrasta toiseen melko vakaina. Vähiten turvattomuuskokemuksia näyttäisi olevan tulosten valossa pientalovaltaisissa peruspiireissä, eniten taas kerrostalovaltaisilla alueilla niin kaupungin läntisessä kuin itäisessäkin osassa. Yli puolessa peruspiireistä kehitys on vuodesta 2009 vuoteen 2012 ollut myönteinen. Etenkin Keski-Keski (Kallio, Alppiharju, Vallila, Pasila, Vanhakaupunki) alueella turvattomuutta kokevien määrä on laskenut kauttaaltaan.

Fyysinen ympäristö ominaisuuksineen muodostaa puitteet turvattomuuden kokemuksille. Asuinalueiden sisälläkin tietyt paikat herättävät enemmän turvattomuutta kuin jotkin toiset. Vuoden 2003 kyselyaineistosta tehdyssä analyysissä havaittiin, että niillä alueilla, joissa turvattomuuden kokeminen on harvinaisempaa, ovat turvattomuutta aiheuttavat tekijät usein epämääräisempiä ja luonnonympäristöön, kuten pimetyteen liittyviä. Turvattomuutta aiheuttavia syitä ei välttämättä ole myöskään helppo sanallistaa silloin, kun tuntee oman alueensa varsin turvalliseksi. Varsin tavallista onkin, että turvattomuutta aiheuttavat esimerkiksi ”epämääräiset porukat”, ”oma mielikuviutus” tai ”tilanteet, joissa kukaan ei tulisi apuun”. Alueilla, joissa turvattomuuden kokeminen on määrällisesti yleisempää, löytyvät turvattomuuden syyt useammin muista ihmisistä ja ne määritellään konkreettisemmin (Tuominen 2005).

Turvallisuuskyselyssä vastaajilta pyydetään tietoa oman asuinalueen turvattomuutta herättävistä paikoista ja asioista. Asemansuhteiden turvallisuuden parantaminen asettaa haasteen turvallisuustyölle, sillä lähes joka kuudes vastaaja mainitsi joukkoliikenteen aseman turvattomuutta aiheuttavana paikkana avovastauksessaan. Asemien turvattomuus liittyy useimmiten niissä aikaansa viettäviin ihmisiin ja porukoihin, mutta myös asemien valaistus, syrjäinen sijainti tai autius tiettyinä vuorokaudenaikoina voivat olla turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä. Samainen havainto on tehty myös vuoden 2006 aineistosta tehdyssä erillistarkastelussa (Laihinen 2009).

Etenkin esikaupunkialueilla turvattomuuskokemukset näyttäisivät usein paikantuvan sekä edellä mainittuihin joukkoliikenteen asemiin että kauppa- ja ostoskeskukseen. Koko kaupungin vastaajista noin joka seitsemäs mainitsi ostos- tai kauppakeskuksen turvattomuutta herättävänä paikkana. Vastaajilla oli mahdollisuus mainita useita paikkoja. Ostos- ja kauppakeskuksissa turvattomuudet syyt ovat samankaltaisia kuin asemilla, mutta usein myös anniskeluravintolat tai anniskeluravintoloiden keskittymät lieveilmiöineen aiheuttavat turvattomuutta. Ostos- ja kauppakeskukset ovat usein alueiden toiminnallisia keskuksia, joissa asioidaan tai joiden ohi kuljetaan päivittäin.

Se, miksi turvattomuuskokemukset ovat johdonmukaisesti vähentyneet tietyissä peruspiireissä viime vuosien aikana, on olennainen, mutta vaikeasti vastattava kysymys. Pidempiaikaista positiivista kehitystä on tapahtunut esimerkiksi Myllypuron ja Maunulan peruspiireissä. Oletettavaa on, että positiivinen kehitys on monen eri asian yhteisvaikutuksen tulosta – esimerkiksi asukasohja on saattanut muuttua tai alue on ollut suurempien muutosten ja uudistusten kohteena, kuten on tapahtunut juuri Myllypurossa.

Turvallisuuskyselyyn annetut avoimet vastaukset luovat yhden tarkastelunäkökulman siihen, mistä turvattomuuskokemusten väheneminen johtuu. Sekä Maunulassa että Myllypurossa turvattomuutta herättävät paikat ovat jossain määrin pysyneet

samoina, mutta niiden painotus on muuttunut. Myllypurossa vuonna 2006 turvattomuuskokemukset paikantuivat voimakkaasti ostoskeskuksen ja siinä sijaitsevien ravintoloiden ympärille, vuonna 2012 taas metroasema näyttytyy kielteisimpänä paikana avoimissa vastauksissa. Turvattomuutta aiheuttavat syyt ovat luonteeltaan sosiaalisia (esim. päihteitä ja huumeita käyttävät henkilöt, nuoriso), mutta niiden saamat maininnat ovat kuudessa vuodessa vähentyneet. Sekä Myllypurossa että Maunulassa valaistuksen puute ja pimeys mainitaan aiempaa useammin turvattomuutta herättävinä asioina, mikä kertonee osaltaan siitä, että turvattomuutta aiheuttavia sosiaalisia syitä ei ole yhtä paljon kuin aiemmin.

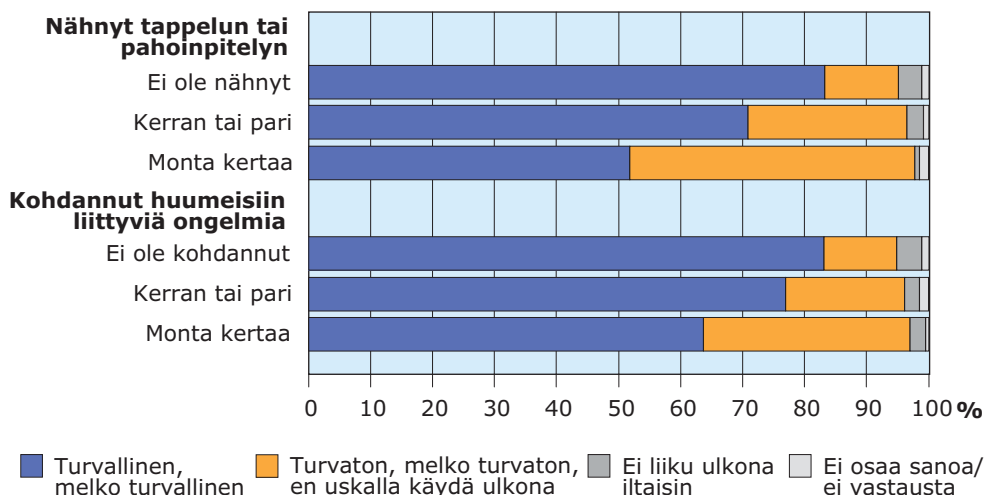
Mitkä tekijät selittävät turvattomuuden kokemista

Yksilötason ominaisuudet, etenkin sukupuoli, 'selittävät' turvattomuuden kokemista. Alueiden väliset suuret erot turvattomuustasoissa kertovat puolestaan alueiden eroista ja luonteesta. Esimerkiksi tyytyväisyys omaan asuinalueeseen on vahvasti yhteydessä turvattomuuskokemusten yleisyyteen. Omaan asuinalueeseensa erittäin tyytyväisiä oli vastaajista 46 prosenttia, ja heistä alle seitsemän prosenttia koki asuinalueensa iltaisin turvattomaksi. Toisessa ääripäässä asuinalueeseensa melko ja erittäin tyytymättömistä – joita toki on pieni joukko, 120 vastaajaa – 57 prosenttia koki ilta-aikaista turvattomuutta.

Toissijainen väkivallalle altistuminen on yhteydessä turvattomuuden kokemiseen. Tappelun tai pahoinpitelyn nähneet kokevat enemmän turvattomuutta kuin ne vastaajat, jotka eivät ole nähneet väkivaltaa omalla asuinalueella. Turvattomuuskokemukset ovat myös sitä yleisempiä, mitä useammin huumeisiin liittyviä ongelmia (esimerkiksi huumeiden välitys ja myynti tai käytetyt huumeruiskut) on kohdattu omalla asuinalueella (kuvio 19).

Omalla asuinalueella nähtyä väkivaltaa voidaan pitää myös aluetta kuvaavana tietona, vaikka se on kyselyllä hankittua. Turvattomuuskokemus on hyvin henkilökohtainen asia, mutta havaittu väkivalta on objektiivisempi mittari. Vaikka miehet kokevat selvästi vähemmän turvattomuutta kuin naiset, he kuitenkin näkevät enemmän väkivaltaa, mikä tuntuu arkitodellisuuden kannalta hyvin uskottavalta. Ajan myötä on tapahtunut myös merkittävä muutos nähdyn väkivallan määrässä. Kysely kyselyltä nähdyn väkivallan määrä on vähentynyt itse asiassa hyvin paljon: vuonna 2003 33 prosenttia vastaajista ilmoitti sitä nähneensä omalla asuinalueellaan ja vuonna 2012 enää 23 prosenttia. Muutos on ollut paljon nopeampi kuin koetussa turvallisuudessa tapahtunut myönteinen kehitys.

Kuvio 19 Asuinalueen koettu turvallisuus sen mukaan, kuinka usein vastaaja on kohdannut väkivaltaa tai huumeisiin liittyviä ongelmia asuinalueellaan 2012

Väkivallan ja turvattomuuden kokemisen alueellinen jakautuminen on myös hyvin samantapaista: siellä missä nähdään enemmän väkivaltaa, koetaan myös enemmän turvattomuutta. Ilmiöiden alueellinen yhteisvaihtelu on hyvin voimakasta eli muut-
tujen välinen alueellinen korrelaatio on 0.86.

Asuinympäristön ominaisuuksilla on merkitystä

Turvallisuuskyselyn aineistoon ei kuulu muita asuinalueita kuvaavia tietoja kuin mitä vastaajilta on kysytty. Vuoden 2009 aineiston avulla tehtiin erillinen tutkimus peruspiirien eri ominaisuuksien yhteydestä koettuun turvattomuuteen. Peruspiireistä kerättiin tiedot poliisin hälytystehtävistä, miesten työttömyysasteesta ja vastaajan asumisesta raideliikenteen aseman läheisyydessä. Näillä tiedoilla pyrittiin kuvaamaan vastaajasta riippumattomia asuinalueen ominaisuuksia. (Tuominen ym. 2013).

Turvattomuuden kokeminen on yhteydessä asumismuotoon, eli asunnon hallintasuhteeseen ja talotyyppiin. Kerrostalossa asuvat kokevat pientaloasujia enemmän turvattomuutta. Samoin eri ajankohtina tehdyissä tutkimuksissa näyttäisi toistuvan havainto, että kaupungin vuokra-asunnossa kerrostalossa asuminen lisäsi etenkin naisten kokemaa turvattomuutta. Tyhjentävää selitystä eroille ei kuitenkaan ole mahdollista antaa - oletettavaa kuitenkin on, että erot selittyvät osin asumismuotovalintaa ohjaavilla taloudellisilla seikoilla ja osin asuinympäristöjen (pientaloalueet vs. kerrostaloalueet) arkielämän erilaisuudella.

Omat väkivaltakokemukset ja erityisesti väkivallan näkeminen lisäsivät eniten turvattomuuden kokemista. Asuminen raideliikenteen aseman läheisyydessä lisäsi tur-

vattomuuden kokemista miltei yhtä paljon ja miehillä enemmän kuin naisilla. Joukkoliikenteen asemat ovat logistisia solmukohtia, jotka toimivat kauttakulkupaikkoina ja houkuttelevat myös joutilaaseen ajanviettoon, mikä voi ilmetä asemien rauhattomuutena. Monet asemanseudut ovat myös sosieekonomiselta rakenteeltaan ympäröivää kaupunkia heikommassa asemassa (Salmikivi 2011, 106).

Edelleen turvattomuuteen liittyviä tekijöitä olivat alueen miesten korkea työttömyysaste ja poliisin hälytystehtävien yleisyys. Poliisin hälytystehtävien lukumäärän voidaan nähdä kuvaavan alueen rauhallisuutta tai rauhattomuutta, koska ne kertovat tilanteista, joiden vuoksi ihmiset ovat ottaneet yhteyttä poliisiin.

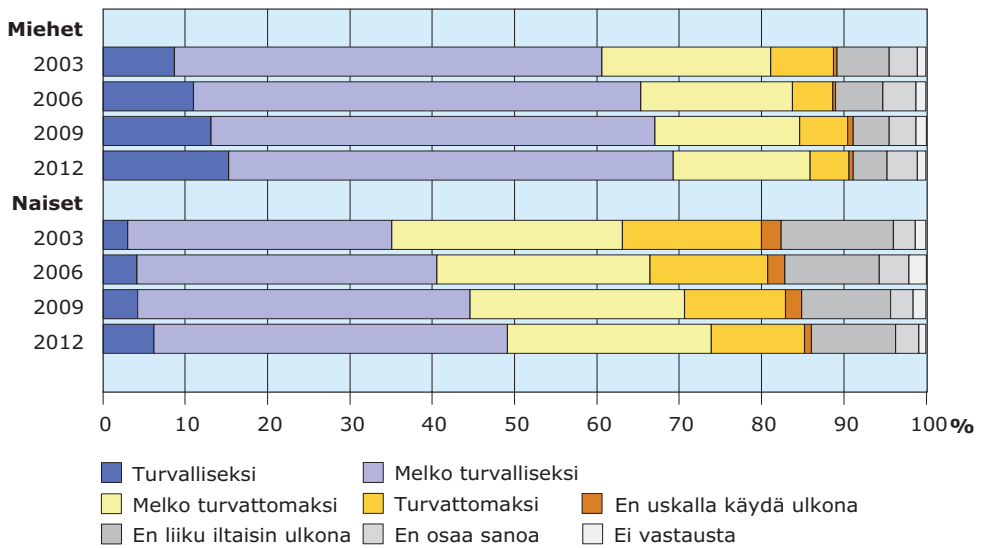
Edellä kuvattujen aluetason muuttujien lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin sosioekonomisten muuttujien vaikutusta turvattomuuden kokemiseen. Korkeampi koulutus ikään kuin suojaa turvattomuuden kokemukselta. Samoin yksilön pääasiallisella toiminnalla on merkitystä – työsuhteessa olevat kokevat omalla asuinalueellaan vähemmän turvattomuutta kuin pitkään työttömänä olleet. Erot ryhmien välillä eivät kuitenkaan selity yksin näillä taustatekijöillä, vaan merkitystä on myös sosioekonomisten ryhmien sijoittumisella eri alueille ja näiden alueiden arjen erilaisuudella (Tuominen ym. 2013, 56). Toisin sanoen sosieekonomiselta asemaltaan vahvoilla alueilla turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä voi olla vähemmän tai ne ovat toisenlaisia kuin alueilla, jotka ovat sosieekonomiselta asemaltaan heikompia.

Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus

Kaupungin keskustassa liikkumisen turvallisuus on tärkeä tarkastelukohde kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden näkökulmasta. Vastaajilta kysyttiin, miten turvalliseksi he kokevat kävelyn päivisin ja iltaisin yksin Helsingin keskustassa.

Päiväsaikaan kaupungin keskustassa liikkuminen koetaan sangen turvalliseksi sekä naisten että miesten mielestä. Lähes kaikki vastaajat kokevat kaupungin vähintään melko turvalliseksi. Ilta- ja yöaikaan tilanne on toinen. Miehistä 73 prosenttia kokee liikkumisen turvalliseksi ja naisista 68 prosenttia (kuvio 20). Etenkin naisvastaajista niiden osuus on pienentynyt, jotka eivät liiku ulkona iltaisin. Viime vuosina tapahtunutta kehitystä voidaan kuitenkin pitää ilahduttavana, sillä kaupungin keskusta on kaupunkilaisten kokemana muuttunut aiempaa turvallisemmaksi.

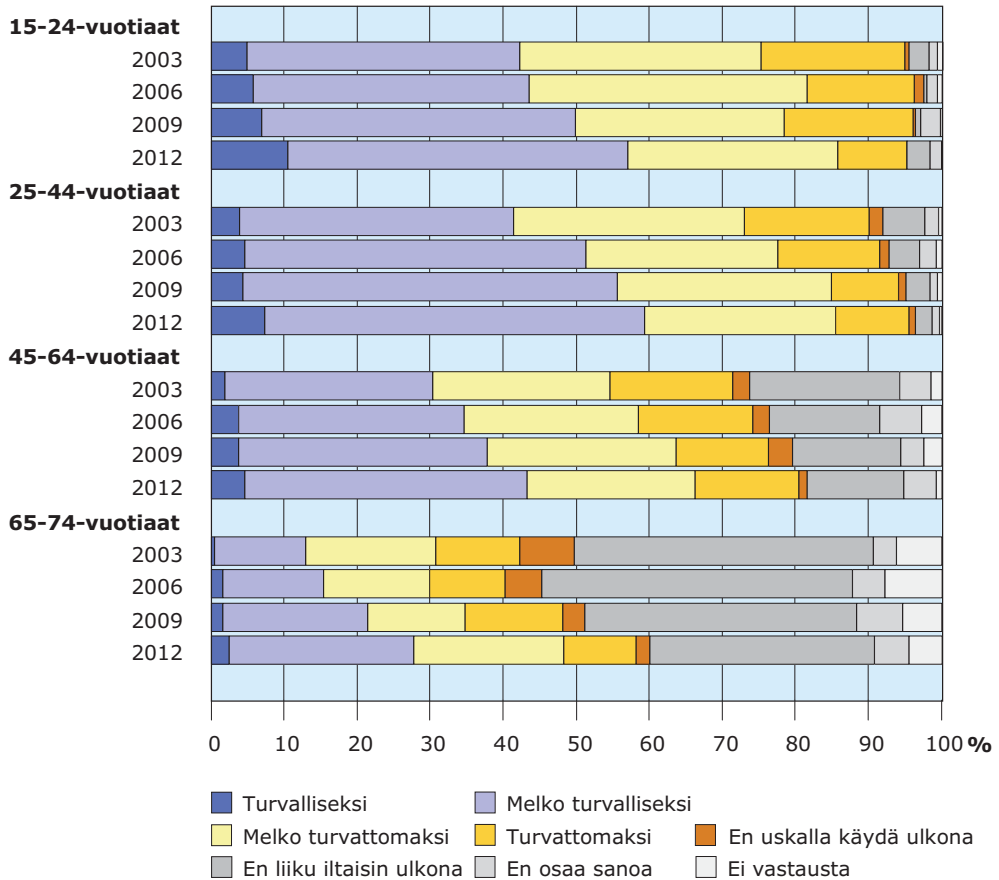
Kuvio 20 Koettu turvallisuus kaupungin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin sukupuolen mukaan vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Edellä kuvattu kehitys näyttäisi olevan ristiriitainen sen suhteen, että kaupunkilaiset pitävät rikollisuutta hieman aiempaa vakavampana ongelmana Helsingissä, mutta eivät kuitenkaan koe oloaan kaupungin keskustassa liikkueensa aiempaa turvattommaksi. Tulosten tulkintaan vaikuttaa kysymyksenasettelun erilaisuus. Ilta-aikaan liikkumista koskevalla kysymyksellä mitataan enemmän sellaisen rikospelon yleisyyttä, joka liittyy henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Arvio kaupungin rikosongelman vakavuudesta on luonteeltaan enemmän mielipidekysymys. Se voi kuvastaa huolestuneisuutta sellaisista rikollisuuden ilmiöistä, joihin ei välttämättä törmää omassa arkielämässä.

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että naiset kokevat Helsingin keskustassa liikkumisen aikaisempaa turvallisemmaksi (kuvio 21). Kehitys on ollut myönteistä etenkin 15-24- ja 25-44-vuotiaiden ikäryhmissä.

Kuvio 21 Naisten kokema turvattomuus kaupungin keskustassa myöhään viikonloppuiltaisin iän mukaan vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Kaupungin keskustassa liikkumisen kokevat turvallisemmaksi ne, jotka myös liikkuvat usein Helsingin keskustassa iltaisin tai öisin. Tämä kuvastaa sitä, että paikan tuttuus on myös yksi turvallisuuden tunnetta lisäävistä tekijöistä, sillä tutussa ympäristössä myös riskit ovat tiedossa paremmin.

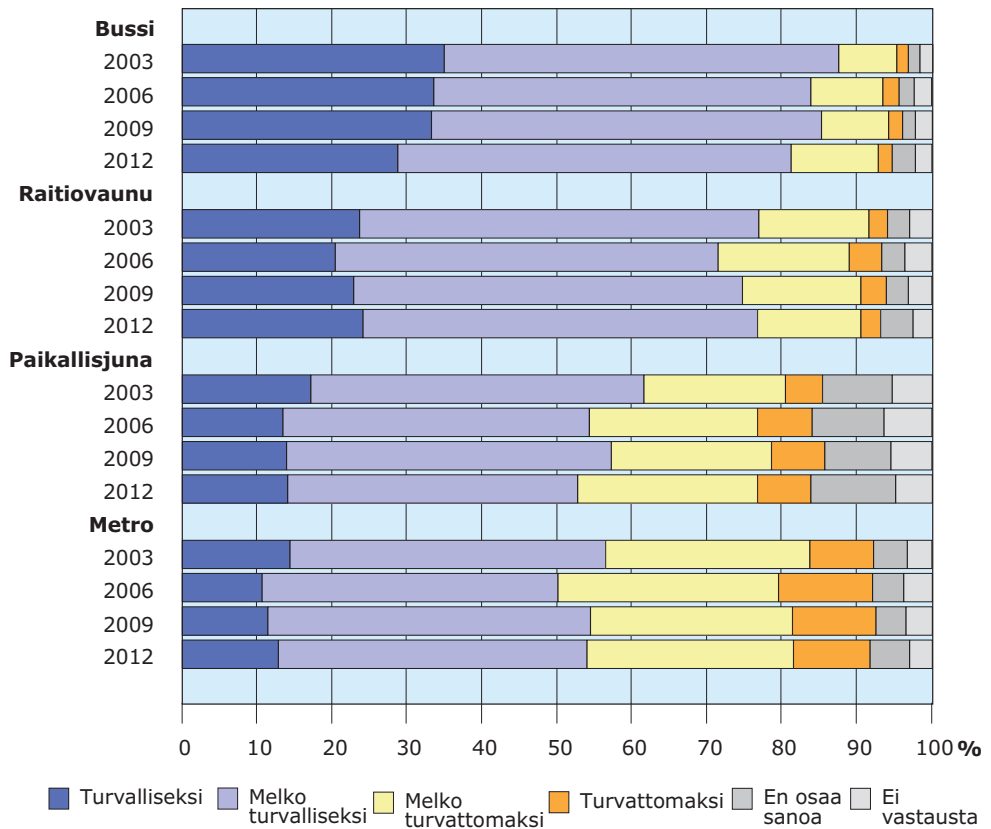
Kokemukset joukkoliikennevälineiden turvallisuudesta

Oman asuinalueen koettu turvallisuus on kaupungissa keskimäärin parantunut, mutta joukkoliikenteen osalta samaa positiivista kehityskulkua ei voida havaita. Muutokset eri tutkimusajankohtien välillä ovat tosin melko pieniä.

Etenkin paikallisjunan osalta sellaisia vastaajia oli paljon, jotka eivät käytä kyseistä kulkuneuvoa ilta-aikaan. Siksi jäljempänä olevaan tarkasteluun on valittu vain sellaiset vastaajat, jotka käyttävät tutkittuja kulkuneuvoja myös iltaisin.

Aiempien tutkimusajankohtien tapaan eniten turvattomuutta koetaan ilta-aikaan metrolla matkustettaessa. Metrossa iltaisin liikkuvista 38 prosenttia tuntee olonsa vähintään melko turvattomaksi ja näin oli myös vuonna 2009. Paikallisjunan osalta vastaava osuus on 31 prosenttia, eli paikallisjunan osalta tilanne on hieman heikentynyt vuodesta 2009 (kuvio 22).

Kuvio 22 Koettu turvallisuus joukkoliikenteen kulkuneuvoissa ilta-aikaan vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Linja-autossa matkustaminen koetaan kulkuneuvoista turvallisimmaksi, sillä turvattomuutta kokevien osuus on 13 prosenttia. Bussienkin osalta tilanne on kuitenkin hie-man heikentynyt vuodesta 2009. Ainoastaan raitiovaunujen osalta turvattomuuskoke-mukset ovat vähentyneet vuoden 2009 19 prosentista 16 prosenttiin.

Kyselytutkimusten mukaan naiset kokevat ulkona liikkueessaan miehiä enemmän turvattomuutta ja näin on myös joukkoliikenteessä. Naisista lähes puolet tuntee olon-sa vähintään melko turvattomaksi iltaisin metrossa liikkueessaan, kun miehistä näin tuntee noin joka neljäs.

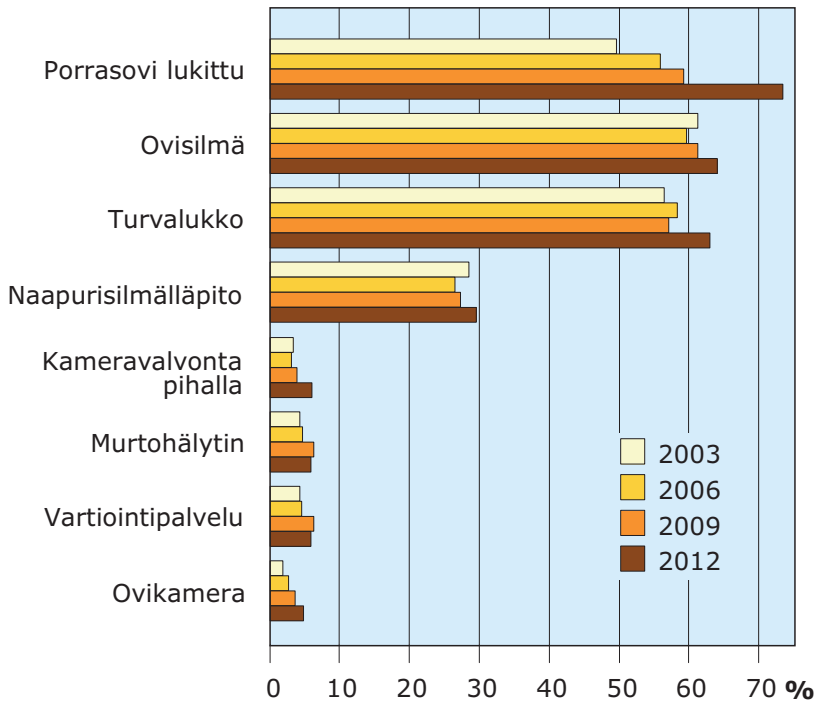
Ikäryhmittäinen vertailu osoittaa, että etenkin 65–74-vuotiaiden miesten ikäryh-mässä merkittävä osa vastaajista ei käytä julkisia kulkuneuvoja iltaisin. Miesten osalta turvattomuuskokemukset ovat yleisimpiä 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä (kaikki kul-kuneuvot). Sama pätee myös samanikäisiin naisiin, eli linja-autoa lukuun ottamatta 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä turvattomuuden tunne on yleisempi kuin muissa ikä-ryhmissä.

Rikoksilta suojautuminen helsinkiläisissä kodeissa

Teknologinen kehitys on monipuolistanut turvajärjestelmien kirjoa ja tuonut ne aiem-paa useamman saataville. Yksittäisten ihmisten rikoksen pelon lisääntyminen ja sen myötä tullut halu suojata itseään ja läheisiään on yhdistetty kansainvälisessä keskus-telussa yksityisen turvallisuusalan kasvuun. Kun aiemmin turvapalveluja ovat osta-neet lähinnä yritykset, ovat asiakkaisiksi viime vuosien aikana tulleet enenevässä määrin myös taloyhtiöt ja yksityiset asukkaat (Koskela 2009, 299). Omaisuuden kehittyneem-mällä suojauksella on todennäköisesti ollut vaikutusta tiettyjen omaisuusrikostyyppi-en, kuten asuntomurtojen määrän vähenemiseen viime vuosina (Sirén ym. 2013, 131).

Kysytyjen turvallisuusjärjestelyjen käyttö on lisääntynyt helsinkiläisissä kodeis-sa vuodesta 2003 lähtien (kuvio 23). Turvalukkojen ja ovisilmien käyttö on yleistä ja niiden suosio on edelleen kasvanut aiemmasta. Vuodesta 2009 etenkin porrasovien pitäminen lukittuna näyttäisi yleistyneen voimakkaasti. Kerrostalossa asuvista yli 87 prosenttia ilmoitti turvajärjestelyksi porrasoven pitämisen lukittuna.

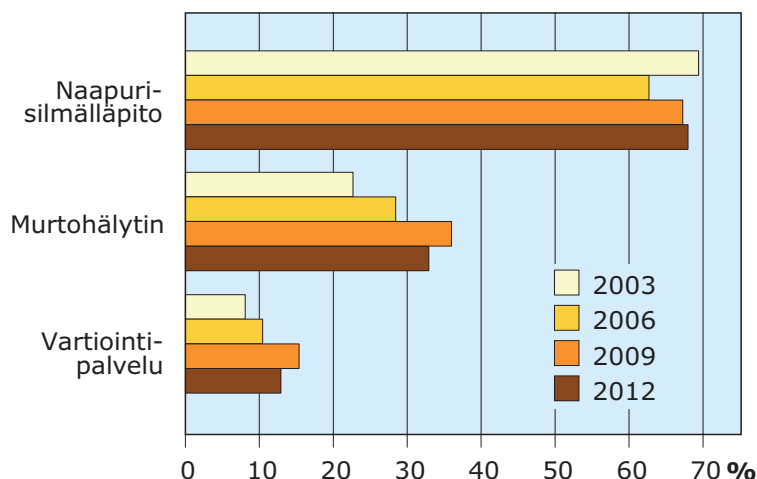
Kuvio 23 Eräiden turvajärjestelyjen yleisyys vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

Valvontakameran ja ovikameran käyttö on pysynyt vähäisenä yhdeksän vuoden aikana, joskin pienoista käytön lisääntymistä on tapahtunut. Sen sijaan vuodesta 2009 vartiointipalvelun ja murtohälyttimen käyttö on pysynyt lähes ennallaan.

Naapureiden kesken sovittu talon tai asunnon silmälläpito on yleistynyt hieman, omakotiasujien keskuudessa sen suosio näyttää pysyneen suunnilleen ennallaan (kuvio 24). Murtohälyttimen ja vartiointipalveluiden yleistyminen omakotitaloissa näyttää ainakin toistaiseksi taittuneen.

Kuvio 24 Eräiden turvajärjestelyjen yleisyys omakotitaloissa vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012 (%)

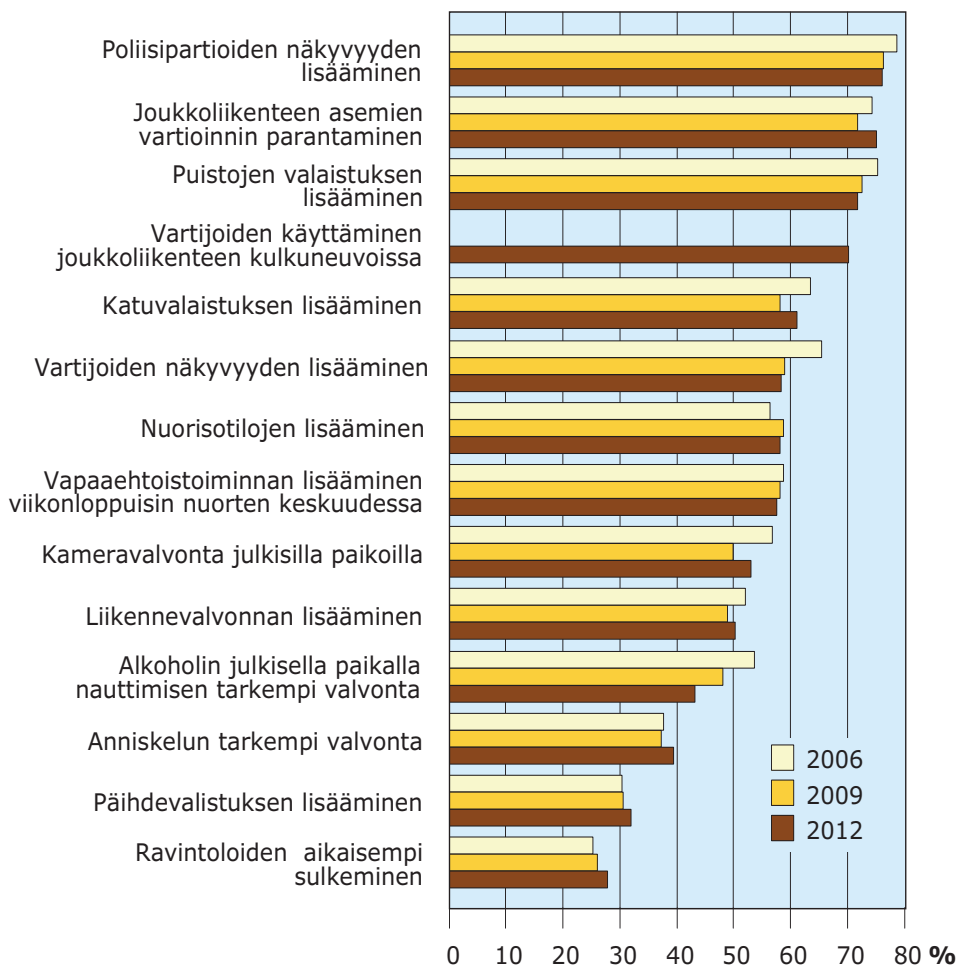

Avoimessa vastauksessa vastaajat saivat itse kertoa käyttämistään turvajärjestelyistä. Koira toimii eräänlaisena luonnollisena valvojana monessa kotitaloudessa, sen mainitsi yli 80 vastaajaa. Myös talonmiehet mainittiin muutamissa vastauksissa. Monet myös mainitsivat ovikoodin, -summerin ja -puhelimen, jotka ovat arkikokemuksen perusteella varsin yleisiä etenkin kerrostaloissa. Samoin turvaketjujen ja liiketunnistimella toimivien valaisinten käyttö on vastausten perusteella yleistä. Vähemmän mainintoja sen sijaan tuli lukittavista porteista, vartioinnista varoittavista tarroista, sarnatapeista ja murtorautoista.

Näkemykset viihtyvyyttä ja turvallisuutta parantavista toimenpiteistä

Vastaajilta kysyttiin, miten he arvioivat neljäntoista ennalta määritellyn toimenpiteen vaikuttavan Helsingin viihtyvyyteen ja turvallisuuteen. Erot tutkimusajankohtien välillä ovat tämän kysymyksen osalta hyvin pieniä (kuvio 25).

Kuvio 25 Kaupungin turvallisuutta ja viihtyvyyttä lisäävät toimenpiteet vuosina 2006, 2009, 2012 (%)

Kuten aiempinakin vuosina, etenkin poliisipartioiden näkyvyyden lisäämisellä ajatellaan olevan vaihtoehtoista eniten merkitystä. Myös joukkoliikenteen asemien vartioinnin parantaminen ja vartijoiden käyttäminen joukkoliikenteen kulkuneuvoissa ovat kärkisijoilla olevia toimenpiteitä, ja ensiksi mainitun merkitys on kasvanut vuodesta 2009. Toive paremmasta valvonnasta ja vartioinnista heijastanee sitä, että joukkoliikenteen koettu turvallisuus on heikentynyt hieman viime vuosina. Vuonna 2012 vartijoiden käyttämistä joukkoliikenteen kulkuneuvoissa kysyttiin ensimmäistä kertaa.

Myös puistojen ja katujen valaistuksella voidaan vastaajien mukaan lisätä kaupungin viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Etenkin naisvastaajat korostivat valaistuksen tärkeyttä. Jopa yli 80 prosenttia naisvastaajista oli sitä mieltä, että puistojen valaistuksen

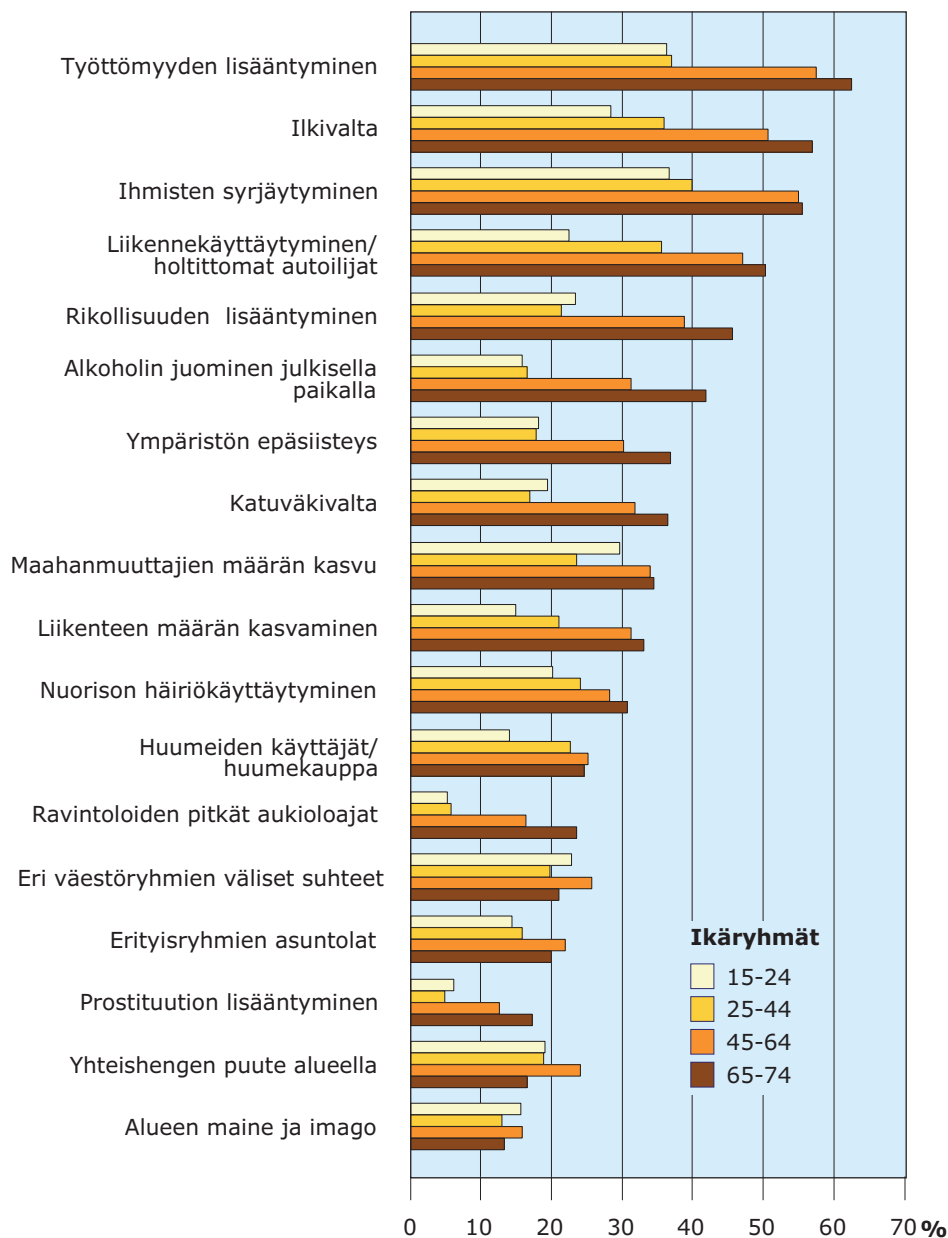
parantaminen lisäisi viihtyvyyttä ja turvallisuutta vähintään melko paljon. Miesvastaajista näin ajatteli hieman yli 60 prosenttia.

Perää pitävät toimenpiteet liittyvät anniskeluun ja päihdevalistukseen. Kuitenkin aiempaa useampi uskoo niiden parantavan turvallisuutta ja viihtyisyyttä, mikä saattaa heijastaa alkoholiasenteiden tiukentumista. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin suhtautuminen julkisella paikalla tapahtuvan alkoholinkäytön valvontaan. Aiempaa harvempi kokee, että sillä voitaisiin lisätä Helsingin viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Tämä kertonee siitä, että valvontaa koetaan olevan jo riittävästi tai suhtautuminen julkisella paikalla tapahtuvaan alkoholin nauttimiseen on muuttunut aiempaa sallivammaksi.

Arvioissa on eroja eri ikäryhmien välillä (kuvio 26). Iäkkäin vastaajaryhmä (65–74-vuotiaat) arvioivat ylipäänsä nuoria useammin, että esitetyillä toimenpiteillä voitaisiin lisätä viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Eri-ikäisten näkemykset eroavat esimerkiksi sen suhteen, miten paljon alkoholipoliittisilla toimenpiteillä (esim. ravintoloiden aikaisempi sulkeminen) ja liikennevalvonnalla voidaan vaikuttaa viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Nuorin ikäryhmä arvioi vanhempia useammin, että katuvalaistusta ja puistojen valaistusta lisäämällä voidaan lisätä kaupungin viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Huolestuneisuus näyttäisi kauttaaltaan vähentyneen vuodesta 2009. Mistä selvästi havaittava väheneminen johtuu, jää osin arvailujen varaan. Kehitys on kuitenkin samansuuntainen sen havainnon suhteen, että keskimäärin kaupunki koetaan aiempaa turvallisemmaksi.

Kuvio 27 Asuinalueella huolestuttavat asiat ikäryhmittäin tarkasteltuna vuonna 2012 (sisältää vastausvaihtoehdot huolestuttaa melko paljon ja erittäin paljon) (%)

Väestöryhmien väliset suhteet

Vuoden 2012 kyselyssä tiedusteltiin ensimmäistä kertaa, miten huolissaan helsinkiläiset ovat väestöryhmien välisistä suhteista omalla asuinalueellaan. Yhdenvertaisuus ja yhteiskunnan eheys ovat tulleet aiempaa näkyvimmiksi tavoitteiksi kansallisissa ohjelmissa, kuten sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (Turvallisempi huominen – Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012).

Helsinkiläisistä 14 prosenttia oli melko huolestunut väestöryhmien välisistä suhteista ja kahdeksan prosenttia erittäin huolestunut. Yli seitsemän prosenttia ei vastannut kysymykseen lainkaan, heidän joukossaan erityisesti vanhempiin ikäryhmiin kuuluvia. Naisten ja miesten välillä ei juuri ollut eroa vastaamisessa. Ikäryhmittäinen vertailu puolestaan osoittaa, että eniten asiasta ovat huolissaan 45–64-vuotiaat ja vähiten 25–44-vuotiaat. Koska kysymys koskee nimenomaan omaa asuinuetta, on perusteltua tarkastella tuloksia myös alueellisesti. Suurpiiritasoinen vertailu osoittaa, että eniten asia huolestuttaa Itäisessä suurpiirissä (39 prosenttia vähintään melko huolestunut) ja vähiten Eteläisessä suurpiirissä (14 prosenttia vähintään melko huolestunut).

Keskimäärin helsinkiläisistä 29 prosenttia oli vähintään melko huolissaan maahanmuuttajien määrän kasvusta asuinalueellaan, kun vuonna 2009 vastaava lukema oli 38 prosenttia. Asiaan liittyvää huolestuneisuutta on eniten niissä suurpiireissä, joissa myös asuu runsaasti maahanmuuttajataustaisia helsinkiläisiä vieraskielisten osuudella mitattuna. Viime vuosina vieraskielisten osuus väestöstä on kasvanut etenkin niissä peruspiireissä, joissa osuus oli jo ennestään korkea, kuten koillisessa ja itäisessä osassa kaupunkia (Helsingin tila ja kehitys 2012, 2013). Miehet ovat tästä asiasta hieman enemmän huolissaan kuin naiset, päinvastoin kuin muista kysytyistä asioista.

Pohdittavaksi jää, mitkä asiat ovat huolestuneisuuden taustalla - onko kyse esimerkiksi ennakkoluuloista, kokemuksista vai huolesta, miten oma asuinalue tulee muuttamaan. Maahanmuuttajien määrään liittyvää huolestuneisuutta on kuitenkin perusteltua tarkastella, sillä asiaan liittyvät näkemykset voivat olla osaltaan ohjaamassa muuttopäätöksiä. Muuttosyitä selvittäneessä tutkimuksessa on havaittu, että kantaväestön poismuutossa maahanmuuttajavaltaisilta alueilta ei kuitenkaan ole yksioikoisesti kyse maahanmuuttajien määrään liittyvästä tyytymättömyydestä, vaan ennemminkin siitä, että etniseen rakenteeseen liittyvät syyt kietoutuvat yhteen sosiaalisten muuttosyiden (liiallisiksi koetut sosiaaliset ongelmat, alueen epäsiisteys, huono maine, epäviihtyisäksi koettu arkkitehtuuri ja turvattomuuden tunteet) kanssa (Vilkama ym. 2013, 497).

Naapurikontaktit asuinalueella

Arkikeskustelussa yhteisöllisyyden sanotaan usein vaikuttavan positiivisesti turvallisuuden tunteeseen. Tässä tutkimuksessa yhteisöllisyyttä osoittavina mittareina voidaan pitää naapurien kanssa juttelun yleisyyttä ja huolestuneisuutta yhteishengen puutteesta. Kuten kansallisessa Asukasbarometrissäkin todetaan, antaa myös tämä kysely viitteitä siitä, että väestöryhmien väliset erot naapurikontaktien suhteen ovat suurempia kuin aluetyyppien väliset erot (Strandell 2011, 60).

Helsingiläisistä yli puolet juttelee naapureidensa kanssa viikoittain. Naapurikontakteja on eniten vanhimmalla ikäryhmällä (65–74-vuotiaat). Heistä suurin osa on jo työelämän ulkopuolella ja monet ovat asuneet pitkään samalla asuinalueella. Lasten kautta yhteydenpito naapureihin näyttäisi lisääntyvän, sillä niissä talouksissa, joissa on aikuis(t)en lisäksi lapsi tai lapsia, on naapureiden kanssa juttelu kaikkein yleisintä. Harvinaisinta se on puolestaan yhden aikuisen muodostamassa taloudessa. Odotevasti pari- ja rivitalossa asuvat ovat naapureiden kanssa useammin tekemisissä kuin kerrostalossa asuvat.

Vuoden 2012 kyselyssä tiedusteltiin vastaajilta myös, missä määrin he ovat huolissaan yhteishengen puutteesta omalla asuinalueella. Joka viides helsinkiläinen on asiasta vähintään melko huolissaan. Asiasta olivat eniten huolissaan 45–64-vuotiaat vastaajat ja vähiten 65–74-vuotiaat, joilla juuri edellä kerrottiin olevan eniten naapurikontakteja. Kerrostalossa asuvat ovat asiasta enemmän huolissaan kuin omakoti- tai pari- tai rivitalossa asuvat.

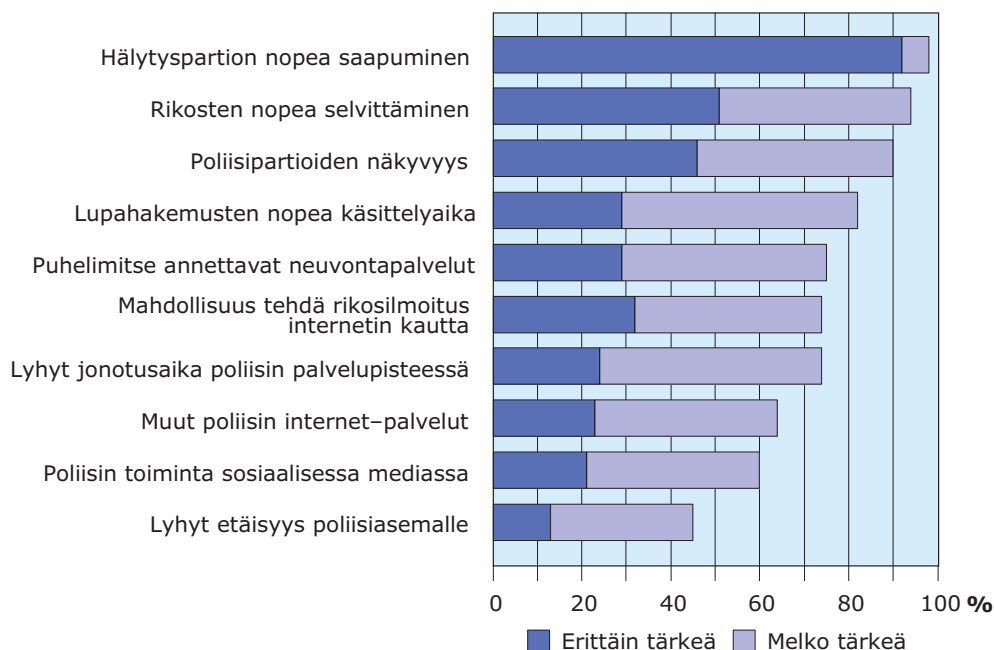
Turvattomuuskokemusten kannalta on huomionarvoista, että yhteishengen puutteesta ollaan sitä huolestuneempia, mitä enemmän turvattomuutta omalla asuinalueella koetaan. Naapurikontaktien määrä, viihtyvyys ja turvallisuuden kokeminen näyttävät kietoutuvan yhteen.

HELSINKILÄISET JA POLIISI

Lopuksi tarkastellaan vielä poliisin palvelukykyä, eli miten kaupunkilaiset arvioivat poliisin onnistuneen tehtävässään. Poliisiin ollaan useimmiten yhteydessä lupa-asioissa. Tätä harvemmin poliisin kanssa ollaan tekemisissä liikennevalvonnan, -rikkomusten, tai -onnettomuuden ja rikoksen uhriksi joutumisen vuoksi. Poliisin erityispalvelualue muodostuu turvallisuuteen ja rikoksiin liittyvistä palveluista. Kaikkina tutkimusajankohtina hälytyspartion nopeaa saapumista, toisin sanoen kiireellisiin hälytyksiin vastaamista onkin pidetty kaikkein tärkeimpänä poliisin palveluna (kuvio 28). Erot ikäryhmien välillä ovat vähäisiä. Myös rikosten nopea selvittäminen ja poliisipartioiden näkyvyys nähdään tärkeinä palveluina, mutta ne eivät kuitenkaan ole verrattavissa poliisin nopeaan paikalle tuloon.

Sähköisten palveluiden yleistymisestä kertonee osaltaan se, että kaupunkilaiset pitävät mahdollisuutta tehdä rikosilmoitus internetin kautta aiempaa tärkeämpänä palveluna. Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, nuoremmat ikäryhmät arvostavat tätä mahdollisuutta vanhempia enemmän. Vanhimmassa (65–74-vuotiaat) ikäryhmässä korostuu poliisiaseman sijainnin merkitys, eli etäisyyden lähimmälle poliisiasemalle tulisi olla lyhyt.

■ Kuvio 28 Poliisin palvelujen tärkeys vuonna 2012 (%)

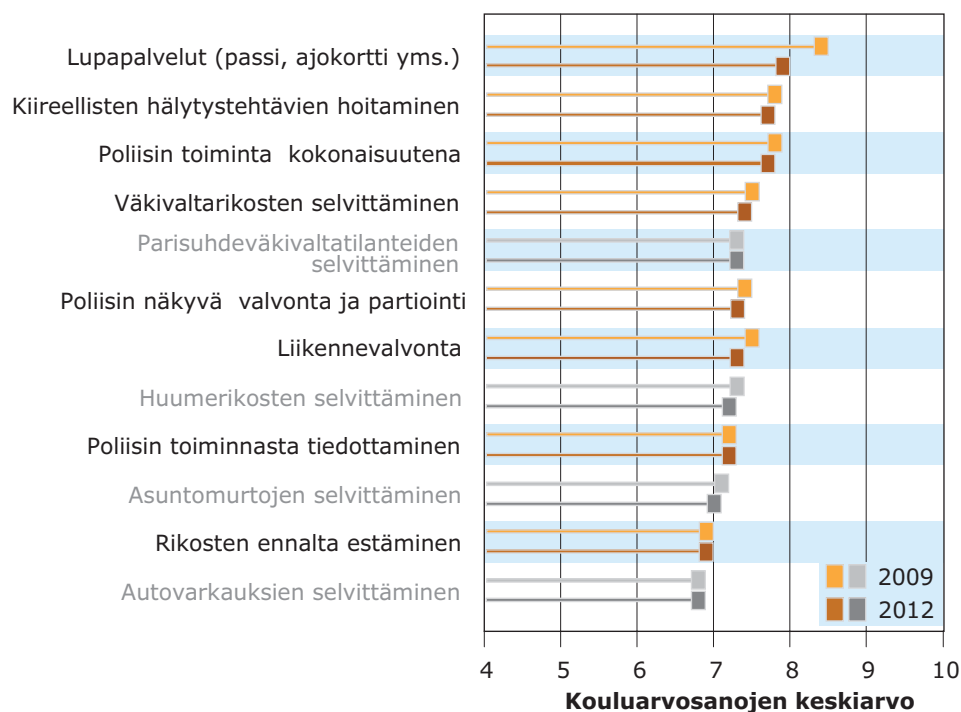

Vuonna 2012 kysyttiin ensimmäistä kertaa, miten tärkeänä kaupunkilaiset näkevät poliisin toiminnan sosiaalisessa mediassa. Noin 60 prosenttia vastaajista pitää palvelua vähintään melko tärkeänä. Tärkeimpänä sitä pitää 45–64-vuotiaiden ikäryhmä, joskin erot ikäryhmien välillä ovat melko pieniä.

Kaupunkilaisten antama kouluarvosana poliisiin toiminnalle kokonaisuutena on 7,8. Muutokset arvosanoissa ovat olleet hyvin pieniä, vuosina 2006 ja 2009 arvosana oli 7,9 ja vuonna 2003 7,7. Luottamus poliisin toimintaan on säilynyt korkeana, sillä 27 prosenttia vastaajista sanoi luottavansa Helsingin poliisin erittäin paljon ja 61 prosenttia melko paljon. Luottamus on keskimääräistä parempi vanhemmissa ikäryhmissä.

Eri tehtävien osalta poliisin arvioidaan onnistuneen parhaiten lupapalveluissa ja kiireellisten tehtävien hoitamisessa. Näistä lupapalvelujen toteuttamisessa on tapahtunut eniten laskua (kuvio 29). Tulos on samansuuntainen vuonna 2012 tehdyn Poliisi-barometrin kanssa. Monet kysytyistä palveluista eivät olleet vastaajille tuttuja ja niihin jätettiin vastaamatta. Useimmat osasivat kuitenkin arvioida poliisin onnistumista näkyvän valvonnan ja partioinnin, liikennevalvonnan ja lupapalvelujen toteuttamisessa.

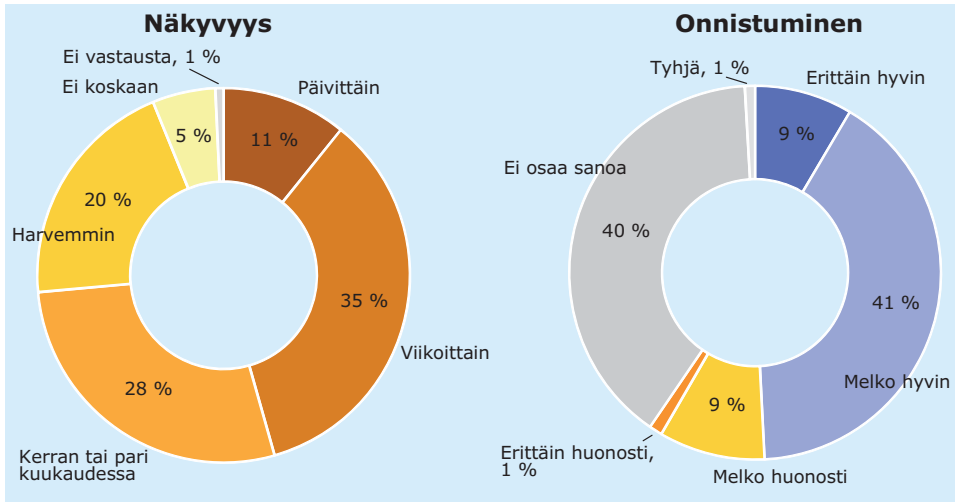
Kuvio 29 Tyytyväisyys poliisin palveluihin vuosina 2009 ja 2012. Harmaalla värillä oleviin kysymyksiin oli vastannut alle puolet vastaajista.

Kaupunkilaisista 46 prosenttia oli nähnyt poliisin partioivan asuinalueellaan vähintään viikoittain, eli poliisin näkyvyys lähiympäristössä on pysynyt ennallaan (kuvio 30). Kaikkein useimmin poliisin omalla asuinalueellaan olivat nähneet tiiviisti rakennetus-

sa Eteläisessä ja Keskisessä suurpiirissä asuvat vastaajat. Harvimmin taas Läntisessä, Kaakkoisessa ja Östersundomin suurpiirissä asuvat. Puolet vastaajista (50 prosenttia) arvioi poliisin onnistuneen ehkäisemään rikollisuutta omalla asuinalueella vähintään melko hyvin (kuvio 30). Suuri osa vastaajista ei osannut ottaa kantaa kysymykseen.

Kuvio 30 Poliisin näkyvyys asuinalueella ja arvio poliisin onnistumisesta ehkäisemään rikollisuutta 2012

Vastaajilta kysyttiin myös, ovatko he olleet jollain tavoin yhteydessä poliisiin viimeisten kolmen vuoden aikana ja miten tyytyväisiä he olivat tällöin poliisin toimintaan (taulukko 1). Eniten poliisin kanssa oli asioitu lupa-asioiden vuoksi ja valtaosan kokemus oli myönteinen. Noin 15 prosenttia vastaajista on asioinut poliisin kanssa viimeisten kolmen vuoden aikana rikoksen uhriksi joutumisen vuoksi ja heistä yli 70 prosenttia ilmoitti olevansa tyytyväinen poliisiin toimintaan. Samoin noin 15 prosenttia oli asioinut poliisin kanssa liikenteessä (esim. valvonta, onnettomuus) ja heistä tyytyväisiä oli 86 prosenttia.

Taulukko 1 Vastaajien tyytyväisyys poliisin toimintaan, mikäli he olivat olleet tekemisissä poliisin kanssa alla mainituissa asioissa kuluneiden kolmen vuoden aikana.

	Osuus kaikista vastaajista, %	Joista tyytyväisiä, %
Joutunut rikoksen uhriksi (n=533)	15	74
Rikoksen todistajana (n=181)	5	77
Rikoksesta epäiltynä – ei liikenteessä (n=68)	2	56
Liikenne rikkomuksesta epäiltynä (n=260)	7,4	72
Muuten liikenteessä – valvonta, onnettomuus (n=553)	15	86
Lupa-asioissa – ajokortti, passi yms. (n=1 991)	57	85

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Helsingin turvallisuuskysely on toteutettu neljänä eri ajankohtana (2003, 2006, 2009 ja 2012). Kysymysten määrää on hieman karsittu, mutta niiden sisältö on säilynyt lähes muuttumattomana kaikkina tutkimusjanohtoina. Näin on haluttu varmistaa, että eri vuosien tulokset ovat vertailukelpoisia ja tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä Helsingin turvallisuustilanteen kehittymisestä.

Tutkimuksen otos oli 5 508 henkilöä. Perusjoukon muodostivat edellisten vuosien tapaan 15–74-vuotiaat suomen- ja ruotsinkieliset helsinkiläiset. Tietokeskus poimi heistä otoksen syksyllä 2012 siten, että jokaisesta peruspiiristä poimittiin 162 vastaajaa peruspiirin koosta riippumatta. Tällä pyrittiin varmistamaan se, että tutkimuksen tuloksia voidaan tarkastella paitsi koko kaupungin tasolla myös peruspiirikohtaisesti.

Kysely toteutettiin lähettämällä postitse kyselylomake otokseen kuuluville henkilöille. Kyselylomake oli mahdollista palauttaa postitse tai täyttämällä sähköinen lomake internetissä. Kyselylomake sisälsi saatekirjeen, jonka olivat allekirjoittaneet kaupunginjohtaja ja poliisikomentaja. Viikon kuluttua kyselylomakkeen postittamisesta kyselyn vastaanottajille lähetettiin muistutuskortti, jossa kehoitettiin vastaamaan kyselyyn. Kuukauden kuluttua lähetettiin karhulomake niille, jotka eivät vielä olleet kyselyyn vastanneet. Kysely toteutettiin loka- ja marraskuussa 2012.

Kyselyyn vastasi 3 493 henkilöä, joten lopulliseksi vastausprosentiksi tuli 63. Kyselyn vastausprosentti on laskenut hieman vuodesta 2003, jolloin se oli 72. Vastaajamäärää voidaan kuitenkin edelleen pitää varsin hyvänä. Vastaajamäärien lasku on yleinen trendi kyselytutkimuksissa. Korkea vastausprosentti kertoo osaltaan siitä, että tutkimusaihe koetaan kaupunkilaisten keskuudessa tärkeäksi.

Koska otanta tehtiin siten, että kaikista peruspiireistä tuli otokseen yhtä monta vastaajaa, ei aineisto ole sellaisenaan perusjoukon suhteen edustava. Tämän vuoksi aineistoon laskettiin painokertoimet osittamalla se jälkikäteen peruspiirin, kahden ikäluokan (15–44 ja 45–74) ja sukupuolen mukaan. Julkaisussa esitetyt tiedot on laskettu painotetusta aineistosta lukuun ottamatta taulukossa 1 esitetyt tiedot. Aineistossa aliedustettuina olivat 15–44-vuotiaat ja yliehdustettuina puolestaan tätä vanhemmat ikäryhmät (taulukko 2). Naiset ovat vastanneet kyselyyn miehiä aktiivisemmin (taulukko 2). Painotuksen jälkeenkin aineiston ja perusjoukon rakenteissa on pieniä eroja.

Taulukko 2. Perusjoukon ja aineiston ikäjakauman ja sukupuolijakauman vertailu (Helsingin seudun väestörakenne 2012)

	Perusjoukko, %	Aineisto, %	Painotettu aineisto, %
Ikäryhmä, vuotta			
15-24	16,3	12,4	14,7
25-44	40,2	32,9	39,5
45-64	32,6	38,3	32,3
65-74	10,8	16,4	13,5
Sukupuoli			
Miehet	47,6	42,5	46,6
Naiset	52,4	57,5	53,4

Alueittain vastausaktiivisuus vaihteli siten, että eniten kyselylomakkeita palautettiin Tuomarinkylän peruspiirissä (vastausprosentti 71). Vähiten kyselylomakkeita puolestaan palautui Herttoniemen, Kallion ja Suutarilan peruspiireissä (vastausprosentti 58).

Tämän tutkimuksen tulokset eivät kuvaa aivan kaikkien helsinkiläisten kokemuksia. Vieraskieliset helsinkiläiset (muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset) ovat suurin puuttuva ryhmä. Heitä on jo noin 12 prosenttia kaupunkilaisista ja heidän kokemusmaailmansa voi arvella poikkeavan melko lailla kantaväestön kokemuksista. Maahanmuuttajien määrän kasvaessa on yhä tärkeämpää saada tietoa myös heidän kokemuksistaan, mikä onkin jatkossa suuri tutkimuksellinen haaste. Kyselytutkimusten yleisesti tunnettu rajoite on myös se, että kaikkein huono-osaisimmat ihmiset eivät niihin vastaa. Osalla heistä esimerkiksi väkivaltakokemukset saattavat olla paljon yleisempiä kuin tämän kyselyn vastaajilla.

TUTKIMUKSEN KESKEISET TULOKSET

Helsingissä on nyt tehty neljä kattavaa turvallisuuskyselyä, joissa on tutkittu rikosten kohteeksi joutumista, arkisia turvattomuuskokemuksia ja poliisin palvelukykyä. Kyselyt on tehty vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012. Tässä raportissa tarkastellaan uusimman kyselyn tuloksia ja tehdään vertailua aikaisempien tutkimusten tuloksiin. Neljän tutkimuksen tulosten vertailu piirtää näkyviin jo joitakin koetussa turvallisuustilanteessa tapahtuneita trendinomaisia kehityspiirteitä.

Rikoksen kohteeksi joutuminen

Helsingiläisiltä varastettiin vuonna 2012 polkupyörä selvästi useammin kuin aiempina vuosina ja myös autojen vahingoittamiset ovat lisääntyneet. Muiden kysytyjen omaisuusrikosten yleisyydessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Joka kymmenennen vastaajan kellari- tai vinttikomeroon oli murtauduttu vuoden aikana. Tätä asiaa kysyttiin nyt ensimmäistä kertaa. Poliisin tietoon tulleiden kaikkien omaisuusrikosten määrä oli vuonna 2012 edellisvuotta pienempi.

Miesten kohtaama väkivalta on hitaasti vähentynyt kaikkina tutkimuskertoina. Naisten kokemaa väkivaltaa tai väkivaltainen uhkailu väheni vuoteen 2009 verrattuna, kun aiempina tutkimuskertoina suunta oli kasvava. Naisten työpaikoilla kohtaama väkivalta ja väkivaltainen uhkailu ovat kuitenkin lisääntyneet tutkimuskerrasta toiseen. Miehillä ei vastaavaa ilmiötä esiinny. Naiset ja miehet kokevat väkivallan uhattua suunnilleen yhtä paljon, mutta naisten kokemuksista noin puolet on sisällöltään seksuaalista.

Tilastoitu pahoinpitelyrikollisuus on Helsingissä kasvanut voimakkaasti kymmenen vuoden aikana. Lisääntyneet ovat ns. perusmuotoiset ja lievät pahoinpitelyt. Törkeät pahoinpitelyt, henkirikosten yritykset ja henkirikokset ovat Helsingissä kolmenkymmenen vuoden aikatahtäyksellä vähentyneet. Vakavimmissa väkivaltarikoksissa myös tilastoimatta jäävien tekojen osuus on pienin, joten on perusteita sanoa Helsingin kehittyneen turvallisemmaksi kaupungiksi.

Koettu turvallisuus

Helsingiläisten turvallisuuskokemuksissa on tapahtunut monin osin selvää myönteistä kehitystä. Oman asuinalueen koettu turvallisuus on parantunut selvästi vuodesta 2003 lähtien. Naiset kokevat edelleen selvästi miehiä enemmän turvattomuutta, mutta molemmissa ryhmissä kehitys on ollut myönteistä. Omalla asuinalueella nähty katu- väkivalta on myös vähentynyt tutkimuskerrasta toiseen melko nopeasti. Vuonna 2003

31 prosenttia vastaajista oli kohdannut väkivaltaa asuinalueellaan, mutta vain 23 prosenttia vuonna 2012. Toisaalta asuinalueiden (peruspiirien) väliset erot ovat edelleen suuret sekä koetussa turvallisuudessa että väkivallan näkemisessä.

Myös kaupungin keskustassa liikkuminen iltaisin koetaan aiempaa turvallisemmaksi ja huolestuneisuus erilaisten rikosten kohteeksi joutumisesta on vähentynyt. Useimmissa julkisen liikenteen välineissä vastaavanlaista myönteistä turvallisuuskehitystä ei ole tapahtunut.

CENTRALA RÖN

I Helsingfors har det nu gjorts fyra omfattande trygghetsenkäter, där man undersökt utsättning för brott och upplevelser av otrygghet i vardagen samt polisens serviceförmåga. Enkäterna har gjorts åren 2003, 2006, 2009 och 2012. Föreliggande rapport analyserar rönen från den senaste enkäten och jämför med rön från de tidigare. Jämförelsen påvisar redan vissa trender i den upplevda tryggheten.

Att falla offer för brott

År 2012 stals det klart mera cyklar och gjordes mera åverkan på bilar än under de tidigare enkätrundorna. Beträffande förekomsten av de övriga egendomsbrott som enkätfrågorna gällde har inga märkbara förändringar skett. Var tionde svarare hade haft inbrott i sin källar- eller vindsskrubb under året. Sistnämnda fråga ställdes nu för första gången. De egendomsbrott som helhet som kom till polisens kännedom var färre år 2012 än år 2011.

Det våld som män stött på har vid varje enkättrunda minskat sakta. För kvinnornas del minskade upplevt våld eller våldshot mellan åren 2009 och 2012, efter att dittills ha ökat vid samtliga enkättrundor. Det våld och våldshot som kvinnorna mött på sina arbetsplatser har dock ökat från enkät till enkät. Motsvarande trend finns inte bland männen. Kvinnor och män upplever ungefär lika mycket våldshot, men av kvinnornas upplevelser är omkring hälften av sexuell natur.

Under de gångna tio åren har den statistikförda misshandeln ökat starkt i Helsingfors. Det är de s.k. grundläggande och lindriga fallen av misshandel som ökat. Däremot har fallen av grov misshandel, försöken till dråp och mord samt dråpen och mordet minskat i Helsingfors i trettio års perspektiv. Och eftersom mörkertalet, dvs. andelen fall som inte statistikförts, är minst bland de grävsta misshandelsfallen, finns det fog för att konstatera att Helsingfors utvecklats till en tryggare stad.

Upplevd trygghet

I många stycken har det skett en klart positiv utveckling i helsingforsbornas trygghetsupplevelser. Sedan år 2003 har den upplevda tryggheten i det egna grannskapet blivit klart bättre. Kvinnorna upplever fortfarande klart mera otrygghet än männen, men för vardera har trenden varit positiv. Bevittnat våld på gatan i det egna grannskapet har också från enkät till enkät minskat ganska snabbt. År 2003 hade 31 procent av svararna stött på våld i det egna grannskapet, år 2012 bara 23 procent. Samtidigt är skillnaderna grannskap (distrikt) emellan fortfarande stora både beträffande upplevd trygghet och bevittnande av våld.

Även att röra sig i stadskärnan under kvällstid upplevs tryggare än tidigare, och oron för att bli utsatt för olika slags våld har minskat. Motsvarande positiv trygghetsutveckling har inte skett för de flesta kollektiva transportmedels del.

MAIN FINDINGS

Four extensive security surveys have been conducted in Helsinki to find out about residents' perceived insecurity and exposure to crime in everyday life, and their attitude towards policing in the city. The surveys were run in 2003, 2006, 2009 and 2012. The present report analyses the findings of the latest survey and compares them with the findings of the earlier ones. The comparison already points at certain trends in perceived security.

Falling victim of crime

In 2012, respondents reported clearly more thefts of bicycles and more vandalising of cars than at earlier polls. In the other forms of crime against property mentioned in the questionnaire, no notable changes have occurred. A new question this time around concerned burglary in attic or basement storages during the year, and every tenth respondent reported having been burgled. Police statistics show that there were fewer crimes against property reported in 2012 than in 2011.

The violence encountered by men has slowly decreased at every one of our polls. With women, perceived violence or threat of violence decreased between 2009 and 2012, after having increased at earlier surveys. However, the violence and threats of violence encountered by women at their workplaces have increased every time. There is no similar trend among men in this respect. Men and women experience a fairly equal amount of threats of violence, but of women's experiences, about half are of a sexual nature.

Over the past ten years, recorded cases of assault and battery have increased strongly in Helsinki. The increase has occurred in so-called basic and petty assault and battery. In a 30-year perspective in Helsinki, aggravated assault and battery has decreased, and so have murder and man-slaughter and attempts at these crimes. And since the proportion of crimes not reported is smallest among the most serious forms of crime, we have reason to believe that Helsinki has developed towards a safer city.

Perceived security

In many ways there has been a clear trend towards the better in Helsinki residents' perceived security. Since 2003, perceived security in people's own neighbourhoods has clearly improved. Women still experience clearly more insecurity than men do, but for both, the trend has been positive. Violence witnessed in the street in your own neighbourhood has also decreased fairly rapidly from survey to survey: whereas in

2003 almost one-third (31%) of respondents had encountered violence in their own neighbourhood, in 2012 barely a quarter (23%) had. At the same time, differences between neighbourhoods (districts) are still great in terms of perceived security and witnessing of violence.

Walking in central Helsinki in the evenings was also felt to be safer than earlier, and the worry of getting exposed to various kinds of violence has decreased. No similar positive trend has been seen in most forms of public transport.

LÄHTEET

- Heiskanen, Markku & Elina Ruuskanen (2010). Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa. HEUNI, julkaisusarja No. 66. Helsinki. 111 s.
- Helsingin seudun väestörakenne (2012). Väestö iän, sukupuolen, äidinkielen ja siviilisäädyn mukaan 1.1.2012. Helsingin seudun aluesarjat. 8.11.2013. <Url: <http://www.aluesarjat.fi/>>
- Koskela, Hille (2009). Pelkokierre. Pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta. Esa Print Oy, Tampere. 397 s.
- Laihinen, Eija (2009). ”Monenlaista väkeä”. Tutkimus turvattomuutta herättävistä tekijöistä Helsingin asuinalueilla. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, Maantieteen laitos. 84 s.
- Lehti, Martti, Janne Kivivuori (2013). Henkirikokset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2012. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 264. S. 119-150. Saatavilla pdf-muodossa <Url: <http://www.optula.om.fi/Etusivu/Julkaisut/1368801808590>>
- Lehti, Martti, Reino Sirén, Mikko Aaltonen, Petri Danielsson & Janne Kivivuori (2012). Pahoinpitely- ja ryöstörikokset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2011. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 262. s. 53-79. Saatavilla pdf-muodossa <Url: <http://www.optula.om.fi/1347273211906>>
- Niemi, Hannu (2006). Rikollisuuden pelko. Teoksessa Rikollisuustilanne 2005. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 220. s. 233-249. Saatavilla pdf-muodossa <Url: <http://www.optula.om.fi/Etusivu/Julkaisut/1215523710280>>
- Pahoinpitelyrikosten yleisyydestä (2013). Rikoksantorjuntaneuvosto. <Url: <http://www.vakivallanvahentaminen.fi/text/fi/index/vakivaltarikollisuus/pahoinpitelyrikokset/pahoinpitelyrikostenyleisyydesta.html>>
- Poliisibarometri 2012 (2013). Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta. Sisäasiainministeriön julkaisuja 2012: 47. Helsinki. 88 s. Saatavilla pdf-muodossa <Url:<http://www.intermin.fi/julkaisu/472012?docID=39657>>
- Salmikivi, Heikki (2011). Helsingin sosioekonominen erilaistuminen – tapauksena asemanseudut. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, Geotieteiden ja maantieteen laitos. 116 s. Saatavilla pdf-muodossa:
<Url:<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/31479/helsinki.pdf?sequence=1>>
- Sirén, Reino, Venla Salmi & Mikko Aaltonen (2013). Omaisuusrikokset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2012. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 264. S. 119-150. Saatavilla pdf-muodossa <Url: <http://www.optula.om.fi/Etusivu/Julkaisut/1368801808590>>
- Smolej, Mirka (2011). News Media, Crime and Fear of Violence. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 257. Hakapaino Oy, Helsinki.
- Strandell, Anna (2011). Asukasbarometri 2010 - Asukaskysely suomalaisista asuinympäristöistä. Suomen ympäristö 2011:31. 112 s. Saatavilla pdf-muodossa <Url: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37042/SY31_2011_OSA2.pdf?sequence=2>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Poliisin tietoon tullut rikollisuus [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-3651. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 1.10.2013].
Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/polrik/kuv.html>
- Tuominen, Martti (2005). Turvattomuuskokemuksissa myös laadullisia eroja. Kvartti 2005:2, 23-30. Saatavilla pdf-muodossa
<Url:http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/kvartti/2005/3/Turvattomuuskokemuksissa_myos_laadullisia_eroja.pdf>

- Tuominen, Martti (2010). "...öiseen aikaan ja joskus päivälläkin". Helsingin turvallisuuskysely 2009. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2010:5. 59 s. Saatavilla pdf-muodossa <Url: http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/10_06_11_Tutkkats_5_Tuominen.pdf>
- Tuominen, Martti, Henrik Lönnqvist & Teemu Kempainen (2013). Turvattomuuskokemukset keskittyvät Helsingissä alueittain. Alueellisten erojen selittämisestä. Kvartti 2013: 1, 49-61. Saatavilla pdf-muodossa <Url: http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/13_04_17_Kvartti_1.pdf>
- Turvallisempi huomina - Sisäisen turvallisuuden ohjelma (2012). Sisäasiainministeriön julkaisusarja 2012:26. 64 s. Saatavilla pdf-muodossa: <Url:http://www.intermin.fi/download/34893_262012_STO_III_fi.pdf>
- Vaattovaara, Mari, Matti Kortteinen & Katja Vilkkama (toim.)(2009). Elämää täydennysrakentamiskohteissa. Matala urbaani ja tiivis täydennysrakentaminen Helsingissä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2009: 4. 44 s.
- Vilkkama, Katja, Mari Vaattovaara & Hanna Dhalmann (2013). Kantaväestön pakoa? Miksi maahanmuuttajakeskittymistä muutetaan pois? Yhteiskuntapolitiikka 5:2013, s 485-497.

KYSELYLOMAKE

HELSINGIN TURVALLISUUSKYSELY 2012

1. Oletteko

1. Mies
2. Nainen

2. Mikä on syntymävuotenne?

3. Millainen ammatillinen koulutus teillä on?

1. Ei ammatillista koulutusta
2. Ammattikurssi
3. Koulutason ammatillinen tutkinto
4. Opistotason ammatillinen tutkinto
5. Ammattikorkeakoulututkinto
6. Yliopisto- tai muu korkeakoulututkinto
7. Tutkijakoulutus

4. Oletteko tällä hetkellä

1. Vakituksessa työsuhteessa
2. Määräaikaisessa työsuhteessa
3. Työtön, alle vuoden
4. Työtön, yli vuoden
5. Opiskelija
6. Eläkkeellä
7. Kotiäiti tai -isä

5. Keitä kuuluu talouteen?

1. Yksi aikuinen
2. Kaksi aikuista (ei lapsia)
3. Kaksi aikuista ja lapsi(a)
4. Yksi aikuinen ja lapsi(a)
5. Jokin muunlainen talous, millainen? _____

6. Asutteko tällä hetkellä?
1. Kerrostalossa (5 kerrosta tai enemmän)
 2. Kerrostalossa (2-4 kerrosta)
 3. Pari- tai rivitalossa
 4. Omakotitalossa
 5. Jokin muu rakennustyyppi
7. Onko asuntonne?
1. Omistusasunto
 2. Yksityinen vuokra-asunto
 3. Kunnallinen vuokra-asunto
 4. Asumisoikeusasunto
 5. Jokin muu (esim. osa-omistusasunto)
8. Kuinka monta vuotta olette yhtäjaksoisesti asunut Helsingissä?
- vuotta
9. Kuinka monta vuotta olette asunut nykyisellä asuinalueellanne?
- vuotta
10. Kuinka tyytyväinen olette nykyiseen asuinalueeseen?
1. Erittäin tyytyväinen
 2. Melko tyytyväinen
 3. Melko tyytymätön
 4. Erittäin tyytymätön
 5. En osaa sanoa
11. Kuinka usein teette seuraavia asioita:

		Viikoittain	Kuukausittain	Harvemmin	En lainkaan
1.	Käytte elokuvissa tai teatterissa?	1	2	3	4
2.	Käytte ravintoloissa, yökerhoissa, tansseissa?	1	2	3	4
3.	Ulkoilette iltaisin?	1	2	3	4
4.	Vieraillette tuttavillanne?	1	2	3	4
5.	Juttelette naapureiden kanssa?	1	2	3	4

12. Miten usein liikutte jalkaisin Helsingin keskustassa iltaisin tai öisin?

1. Päivittäin tai lähes päivittäin
2. Viikoittain
3. Kerran pari kuukaudessa
4. Harvemmin
5. En juuri koskaan

13. Kuinka usein käytätte olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia niin, että tunnette olevanne humalassa?

1. En koskaan
2. En lainkaan viimeisen vuoden aikana
3. Joitain kertoja vuodessa
4. Kerran parissa kuukaudessa
5. Kerran tai pari kuukaudessa
6. Kerran tai pari viikossa
7. Useammin
8. En osaa sanoa

14. Kuinka turvalliseksi tunnette olonne seuraavissa tilanteissa:

	Turvalli- seksi	Melko turvalli- seksi	Melko turvat- tomaksi	Turvat- tomaksi	En uskalla käydä ulkona	En liiku ulkona iltaisin	En osaa sanoa
a) Kävellessänne yksin päivällä asuinalueellanne?	1	2	3	4	5	6	7
b) Kävellessänne yksin myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina asuinalueellanne?	1	2	3	4	5	6	7
c) Kävellessänne yksin päivällä Helsingin keskustassa?	1	2	3	4	5	6	7
d) Kävellessänne yksin myöhään perjantai- ja lauantai-iltoina Helsingin keskustassa?	1	2	3	4	5	6	7
e) Pankkiautomaatilla asioidessanne?	1	2	3	4	5	6	7

15. Kuinka turvalliseksi tunnette olonne liikkuessanne myöhään Helsingissä:

		Turvalli- seksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvatto- maksi	En liiku iltaisin tällä välineellä	En osaa sanoa
a)	Bussilla?	1	2	3	4	5	6
b)	Raitiovaunulla?	1	2	3	4	5	6
c)	Metrolla?	1	2	3	4	5	6
d)	Paikallisjunalla?	1	2	3	4	5	6
e)	Yksityisautolla?	1	2	3	4	5	6

16. Onko asuinalueellanne turvattomuutta herättäviä paikkoja? Mitkä paikat?

17. Mikä tekee näistä paikoista turvattomia?

18. Mitä ongelmalle mielestänne pitäisi tehdä?

19. Kuinka suuri merkitys seuraavilla asioilla on mahdollisesti kokemaanne turvattomuuden tunteeseen:

	Erittäin suuri merkitys	Jonkin verran merkitystä	Ei merkitystä	Ei ole tapahtunut
a) Olen joutunut häirinnän tai väkivallan kohteeksi liikkeessäni ulkona?	1	2	3	4
b) Ystäväni, sukulaiseni tai naapurini on joutunut häirinnän tai väkivallan kohteeksi?	1	2	3	4
c) Olen kuullut puhuttavan järjestyshäiriöistä asuinalueellani?	1	2	3	4

20. Miten huolestunut olette siitä, että joudutte seuraavan 12 kuukauden aikana alla mainittujen rikosten tai tapahtumien kohteeksi Helsingissä?

	En ollenkaan huolestunut	Hieman huolestunut	Melko huolestunut	Erittäin huolestunut	En osaa sanoa
a) Omaisuuttanne varastetaan tai vahingoitetaan?	1	2	3	4	5
b) Asuntoon yritetään murtautua?	1	2	3	4	5
c) Joudutte liikenneonnettomuuden uhriksi?	1	2	3	4	5
d) Joudutte väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi?	1	2	3	4	5
e) Joudutte seksuaalirikoksen (esim. raiskaus) uhriksi?	1	2	3	4	5
f) Teille kaupitellaan huumausaineita?	1	2	3	4	5
g) Joudutte seksuaalisen häirinnän kohteeksi?	1	2	3	4	5
h) Joudutte muunlaisen häirinnän kohteeksi?	1	2	3	4	5

21. Millaisia turvajärjestelyjä asunnossanne ja talossanne on käytössä?

	Kyllä	Ei
a) Ovisilmä?	1	2
b) Porrasovi lukittuna?	1	2
c) Turvalukko?	1	2
d) Murtohälytin?	1	2
e) Ulko-ovella ovikamera?	1	2
f) Kameravalvonta piha-alueella?	1	2
g) Naapurien kanssa yhteinen kotien silmälläpito?	1	2
h) Yksityinen vartiointipalvelu?	1	2
i) Muu turvajärjestely, mikä?	1	2

24. Miten arvioitte Helsingin poliisin onnistuneen seuraavissa tehtävissä?
(Käyttäkää kouluarvosanaa 4–10)

		Käyttäkää kouluarvosanaa 4–10							En osaa sanoa
a)	Autovarkauksien selvittäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
b)	Asuntomurtojen selvittäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
c)	Huumerikosten selvittäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
d)	Väkivaltarikosten selvittäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
e)	Parisuhdeväkivaltatilanteiden selvittäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
f)	Poliisin näkyvä valvonta ja partiointi?	4	5	6	7	8	9	10	11
g)	Kiireellisten hälytystehtävien hoitaminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
h)	Liikennevalvonta?	4	5	6	7	8	9	10	11
i)	Rikosten ennalta estäminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
j)	Lupapalvelut?(passi, ajokortti yms.)	4	5	6	7	8	9	10	11
k)	Poliisin toiminnasta tiedottaminen?	4	5	6	7	8	9	10	11
l)	Poliisin toiminta kokonaisuutena?	4	5	6	7	8	9	10	11

25. Miten tärkeinä pidätte seuraavia poliisin palveluja?

		Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei kovin tärkeä	Ei lainkaan tärkeä	En osaa sanoa
a)	Hälytyspartion nopea saapuminen?	1	2	3	4	5
b)	Poliisipartioiden näkyvyys?	1	2	3	4	5
c)	Rikosten nopea selvittäminen?	1	2	3	4	5
d)	Lyhyt etäisyys poliisiasemalle?	1	2	3	4	5
e)	Lyhyt jonotusaika poliisin palvelupisteessä?	1	2	3	4	5
f)	Lupahakemusten nopea käsittelyaika?	1	2	3	4	5
g)	Mahdollisuus tehdä rikosilmoitus internetin kautta?	1	2	3	4	5
h)	Muut poliisin internet-palvelut?	1	2	3	4	5
i)	Poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa	1	2	3	4	5
j)	Puhelimitse annettavat neuvontapalvelut?	1	2	3	4	5

26. Kuinka usein olette nähnyt poliisin partioivan asuinalueellanne?
1. Päivittäin
 2. Viikoittain
 3. Kerran tai pari kuukaudessa
 4. Harvemmin
 5. En koskaan
27. Kuinka hyvin poliisi onnistuu ehkäisemään rikollisuutta asuinalueellanne?
Onnistuvatko he tässä tehtävässä mielestänne:
1. Erittäin hyvin
 2. Melko hyvin
 3. Melko huonosti
 4. Erittäin huonosti
 5. En osaa sanoa
28. Kuinka vakava ongelma rikollisuus on mielestänne asuinalueellanne?
1. Erittäin vakava
 2. Melko vakava
 3. Ei kovin vakava
 4. Ei lainkaan vakava
 5. En osaa sanoa
29. Kuinka vakava ongelma rikollisuus on mielestänne Helsingissä?
1. Erittäin vakava
 2. Melko vakava
 3. Ei kovin vakava
 4. Ei lainkaan vakava
 5. En osaa sanoa
30. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana henkilökohtaisesti kohdannut huumeisiin liittyviä ongelmia asuinalueellanne? (*Esimerkiksi nähnyt huumeita myytävän tai käytettävän tai nähnyt käytettyjä huumeruiskuja.*)
1. Monta kertaa
 2. Kerran tai pari
 3. En ole kohdannut

31. Oletteko nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellanne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

1. Monta kertaa
2. Kerran tai pari
3. En ole nähnyt

32. Onko teille tapahtunut jokin seuraavista rikoksista viimeisten 12 kuukauden aikana?

	Ei ole tapahtunut	On tapahtunut
a) Autovarkaus?	1	2
b) Varastettu autosta jokin osa tai esine?	1	2
c) Vahingoitettu autoa?	1	2
d) Varastettu mopo, skootteri tai moottoripyörä?	1	2
e) Varastettu polkupyörä?	1	2
f) Murtauduttu vintti/kellarikomeroon tai muuhun lukittuun varastoon?	1	2
g) Murtauduttu asuntoon?	1	2
h) Ryöstö (<i>varkaus väkivaltaa tai sillä uhkailua käytäen</i>)?	1	2
i) Varastettu muuta henkilökohtaista omaisuutta (<i>ei liikennevälineitä</i>)?	1	2
j) Vahingoitettu muuta henkilökohtaista omaisuutta (<i>ei liikennevälineitä</i>)?	1	2
k) Raiskaus tai sen yritys?	1	2
l) Muu seksuaalinen väkivalta tai ahdistelu?	1	2
m) Uhkailtu väkivallalla työpaikalla?	1	2
n) Uhkailtu väkivallalla muualla?	1	2
o) Parisuhdeväkivalta (<i>fyysinen</i>)?	1	2
p) Fyysinen väkivalta työpaikalla?	1	2
q) Muu fyysinen väkivalta (<i>esim. kadulla tai tuttavien kesken</i>)?	1	2
r) Muu rikos, mikä? _____	1	2

33. Miten paljon luotatte Helsingin poliisiin?

1. Erittäin paljon *jatkaa kysymykseen 35*
2. Melko paljon *jatkaa kysymykseen 35*
3. Ei paljon eikä vähän
4. Melko vähän
5. Erittäin vähän

34. Miksi luotatte vähän tai ette ollenkaan Helsingin poliisiin?

35. Onko katuturvallisuus Helsingissä mielestänne viimeisen kolmen vuoden aikana

1. Parantunut selvästi
2. Parantunut jonkin verran
3. Pysynyt samana
4. Heikentynyt jonkin verran
5. Heikentynyt selvästi
6. En osaa sanoa

36. Miten mielestänne seuraavat toimenpiteet vaikuttaisivat viihtyvyyteen ja turvallisuuteen Helsingissä?

		Parantaisi paljon	Parantaisi melko paljon	Parantaisi hiukan	Ei parantaisi lainkaan	En osaa sanoa
a)	Katuvalaistuksen lisääminen?	1	2	3	4	5
b)	Puistojen valaistuksen lisääminen?	1	2	3	4	5
c)	Nuorisotilojen lisääminen?	1	2	3	4	5
d)	Poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen?	1	2	3	4	5
e)	Vartijoiden näkyvyyden lisääminen?	1	2	3	4	5
f)	Liikennevalvonnan lisääminen?	1	2	3	4	5
g)	Kameravalvonta julkisilla paikoilla?	1	2	3	4	5
h)	Ravintoloiden aikaisempi sulkeminen?	1	2	3	4	5
i)	Päihdevalituksen lisääminen?	1	2	3	4	5
j)	Anniskelun tarkempi valvonta?	1	2	3	4	5
k)	Alkoholin julkisella paikalla nauttimisen tarkempi valvonta?	1	2	3	4	5
l)	Vapaaehtoistoiminnan lisääminen viikonloppuisin nuorten keskuudessa?	1	2	3	4	5
m)	Joukkoliikenteen asemien vartiointin parantaminen?	1	2	3	4	5
n)	Vartijoiden käyttäminen joukkoliikenteen kulkuneuvoissa?	1	2	3	4	5

37. Mitkä asiat huolestuttavat Teitä asuinalueellanne?

	Ei huolestuta lainkaan	Huolestuttaa hiukan	Huolestuttaa melko paljon	Huolestuttaa erittäin paljon	En osaa sanoa
a) Huumeiden käyttäjät/huumeikauppa?	1	2	3	4	5
b) Nuorison häiriökäyttäytyminen?	1	2	3	4	5
c) Ravintoloiden pitkät aukioloajat?	1	2	3	4	5
d) Liikennekäyttäytyminen/holtittomat autoilijat?	1	2	3	4	5
e) Liikenteen määrän kasvaminen?	1	2	3	4	5
f) Ympäristön epäsiisteys?	1	2	3	4	5
g) Alkoholin juominen julkisella paikalla?	1	2	3	4	5
h) Ilkivalta?	1	2	3	4	5
i) Prostituution lisääntyminen?	1	2	3	4	5
j) Katuväkivalta?	1	2	3	4	5
k) Rikollisuuden lisääntyminen?	1	2	3	4	5
l) Ihmisten syrjäytyminen?	1	2	3	4	5
m) Työttömyyden lisääntyminen?	1	2	3	4	5
n) Erityisryhmien asuntolat?	1	2	3	4	5
o) Maahanmuuttajien määrän kasvu?	1	2	3	4	5
p) Yhteishengen puute alueella?	1	2	3	4	5
q) Alueen maine ja imago	1	2	3	4	5
r) Eri väestöryhmien väliset suhteet	1	2	3	4	5

38. Haluatteko vielä kertoa jotain kyselyn aihepiiriin liittyvistä asioista?

Kiitämme vastauksestanne!

Tekijä(t) Laihinen, Eija & Tuominen, Martti		
Nimike “Stadiin kuuluu pieni rosoisuus” Helsingin turvallisuustutkimus 2012		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin kaupungin tietokeskus	Julkaisu-aika 2013	Sivumäärä, liitteet 70 sivua
Sarjan nimike Tutkimuksia - Helsingin kaupungin tietokeskus		Osan numero 2013:4
ISSN(painettu) 1455-724X ISSN(verkossa) 1796-7228	ISBN(painettu) 978-952-272-610-0 ISBN(verkossa) 978-952-272-611-7	Kieli fin, swe, eng
<p>Tiivistelmä</p> <p>Helsingin turvallisuuskysely on tehty neljä kertaa vuosina 2003, 2006, 2009 ja 2012. Kunakin vuonna on lähetetty kyselylomake yli 5000 helsinkiläiselle. Vastausprosentit ovat olleet hyviä, tässä kyselyssä 63 prosenttia.</p> <p>Helsinkiläisiltä varastettiin vuonna 2012 polkupyörä selvästi useammin kuin aiempina vuosina ja myös autojen vahingoittamiset ovat lisääntyneet. Muiden kysytyjen omaisuusrikosten yleisyydessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Poliisin tietoon tulleiden kaikkien omaisuusrikosten määrä oli vuonna 2012 edellisvuotta pienempi.</p> <p>Miesten kohtaama väkivalta on hitaasti vähentynyt kaikkina tutkimuskertoina. Naisten kokemaa väkivaltaa tai väkivaltainen uhkailu vähenivät vuoteen 2009 verrattuna, kun aiempina tutkimuskertoina suunta oli kasvava. Naisten työpaikoilla kohtaama väkivalta ja väkivaltainen uhkailu ovat kuitenkin lisääntyneet tutkimuskerrasta toiseen. Naiset ja miehet kokevat väkivallan uhkaa suunnilleen yhtä paljon, mutta naisten kokemuksista noin puolet on sisällöltään seksuaalista.</p> <p>Helsinkiläisten turvallisuuskokemuksissa on tapahtunut monin osin selvää myönteistä kehitystä. Oman asuinalueen koettu turvallisuus on parantunut selvästi vuodesta 2003 lähtien. Naiset kokivat edelleen selvästi miehiä enemmän turvattomuutta, mutta molemmissa ryhmissä kehitys on ollut myönteistä. Omalla asuinalueella nähty katuväkivalta on myös vähentynyt tutkimuskerrasta toiseen melko nopeasti. Vuonna 2003 31 prosenttia vastaajista oli kohdannut väkivaltaa asuinalueellaan, mutta vain 23 prosenttia vuonna 2012. Toisaalta asuinalueiden (peruspiirien) väliset erot ovat edelleen suuret sekä koetussa turvallisuudessa että väkivallan näkemisessä.</p> <p>Myös kaupungin keskustassa liikkuminen iltaisin koetaan aiempaa turvallisemmaksi ja huolestuneisuus erilaisten rikosten kohteeksi joutumisesta on vähentynyt. Useimmissa julkisen liikenteen välineissä vastaavanlaista myönteistä turvallisuuskehitystä ei ole tapahtunut.</p> <p>Luottamus Helsingin poliisiin on säilynyt korkeana ja poliisin palvelukyvyssä tapahtuneet muutokset ovat olleet pieniä. Kiireellisiin hälytyksiin vastaaminen arvioidaan poliisin tärkeimmäksi palveluksi.</p>		
Asiasanat tilastoitu rikollisuus, koettu turvallisuus, rikoksen uhriksi joutuminen, kaupunkiturvallisuus		
Hinta 15,50 €	Jakelu puh. 09 310 36293	
Myynti Tietokeskuksen kirjasto, Siltasaarenkatu 18–20 A, 00099 Helsingin kaupunki, puh. 09 310 36377 ja Verkkokauppa: http://granum.uta.fi		

”STADIIN KUULUU PIENI ROSOISUUS”

Helsinkiäisten kokemuksia kaupungin turvallisuudesta on selvitetty neljä kertaa vuodesta 2003 lähtien laajoilla asukaskyselyillä. Vuonna 2012 kaupunkilaiset kokivat niin kaupungin keskustan kuin oman asuinalueensa aiempaa turvallisemmaksi. Myös väkivallan näkeminen omalla asuinalueella on vähentynyt merkittävästi yhdeksän viime vuoden aikana. Myönteisestä kehityksestä huolimatta turvattomuuskokemukset eivät jakaudu tasaisesti kaupunkialueella, vaan alueiden väliset erot ovat edelleen jopa moninkertaisia. Turvattomuuskokemukset näyttävät kytkeytyvän myös kaupungin sosiaaliseen erilaistumiskehitykseen.

Kaupunkilaisten väkivalta- ja uhkailukokemukset ovat keskimäärin vähentyneet. Naisten ja miesten kokemukset eroavat kuitenkin toisistaan kehityspiirteiltään. Etenkin naisten kokema väkivalta ja uhkailu työpaikalla on tutkimustulosten valossa yleistynyt.

Kaupunkilaisten luottamus Helsingin poliisiin on säilynyt korkeana ja poliisin palvelukyvyssä tapahtuneet muutokset ovat olleet pieniä. Kiireellisiin hälytyksiin vastaaminen arvioidaan poliisin tärkeimmäksi palveluksi.

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/tietokeskus